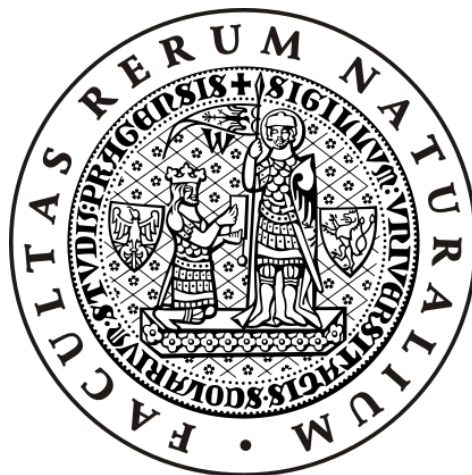

Univerzita Karlova v Praze
Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Studijní program: Geografie
Studijní obor: Geografie a kartografie

Petr Kostelecký

**ŽIVOT V SUBURBIU OPTIKOU JEHO OBYVATEL: PŘÍPADOVÁ
STUDIE OBCE V ZÁZEMÍ ČESKÝCH BUDĚJOVIC**

**LIFE IN SUBURBIA THROUGH THE LENS OF ITS
INHABITANTS: CASE STUDY OF A MUNICIPALITY IN THE
HINTERLAND OF ČESKÉ BUDĚJOVICE**

Bakalářská práce

Praha 2016

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Petra Špačková, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze dne 17. 5. 2016

Petr Kostecký

Poděkování:

Na tomto místě bych rád poděkoval RNDr. Petře Špačkové, Ph.D. za trpělivost při vedení mé bakalářské práce, cenné rady a připomínky. Dík patří také všem obyvatelům obce Srubec, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření.

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na studium rezidenční spokojenosti v suburbánní zóně města České Budějovice, kde jsou dokumentovány jedny z nejsilnějších projevů suburbanizace v rámci Česka. V práci je metodou dotazníkového šetření zjišťována míra rezidenční spokojenosti v konkrétní lokalitě českobudějovické suburbánní zóny. Jako případová lokalita byla vybrána obec Srubec, patřící k největším českobudějovickým suburbiím. Cílem práce je zjistit míru rezidenční spokojenosti obyvatel, jaké faktory jejich spokojenost ovlivňují a co ji zvyšuje nebo naopak snižuje. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že lidé hodnotí životní podmínky v případové lokalitě velmi kladně. Mezi největšími pozitivy vyzdvihují dostupnost jádrového města a přírody. Negativně je naopak hodnocena dostupnost některých služeb nebo vzdělávacích zařízení pro děti.

Klíčová slova: rezidenční spokojenost, suburbanizace, České Budějovice, Srubec

ABSTRACT

The bachelor thesis is focused on study of residential satisfaction in the suburban zone of the city České Budějovice, where one of the biggest suburbanisation effects in Czechia are described. Survey method is used to investigate the level of residential satisfaction in the specific location of suburban zone of České Budějovice. As the case locality was chosen municipality Srubec, one of the biggest suburbs in České Budějovice hinterland. The main goal is to find people's level of residential satisfaction and describe which factors have the biggest influence on residential satisfaction in the locality and which factors have positive or negative influence on the satisfaction of the residents. The survey results show that people evaluate their life conditions in the examined locality very positively. The access to the core city and the nature are considered to be the biggest positives. On the other side the accessibility of the educational institutions or some facilities are evaluated negatively.

Key words: residential satisfaction, suburbanisation, České Budějovice, Srubec

OBSAH

1 ÚVOD.....	8
2 REZIDENČNÍ SPOKOJENOST	10
2.1 Co je rezidenční spokojenost?.....	10
2.2 Pojetí rezidenční spokojenosti.....	11
2.3 Faktory ovlivňující rezidenční spokojenost	12
2.3.1 Fyzické a sociální faktory	13
2.3.2 Subjektivní a objektivní faktory	13
2.3.3 Vztahy mezi jednotlivými faktory.....	14
2.3.4 Teoretické modely vztahů mezi jednotlivými faktory.....	15
3 SUBURBANIZACE.....	18
3.1 Definice suburbanizace	18
3.1.1 Rezidenční a komerční složka suburbanizace	19
3.2 Vývoj suburbanizace v Česku	19
3.3 Dopady suburbanizace	20
3.3.1 Vývoj vnímání suburbanizace	20
3.3.2 Socioekonomické dopady.....	21
3.3.3 Environmentální dopady	22
3.4 Rezidenční spokojenost v suburbiích.....	23
4 DATA A METODIKA	25
5 PŘEDSTAVENÍ PŘÍPADOVÉ LOKALITY	30
5.1 Suburbanizace Českých Budějovic	30
5.2 Obec Srubec	32
6 REZIDENČNÍ SPOKOJENOST V OBCI SRUBEC V ZÁZEMÍ ČESKÝCH BUDĚJOVIC	35
6.1 Spokojenost obyvatel s dílčími aspekty rezidenční spokojenosti	35
6.2 Formování celkové spokojenosti obyvatel.....	41
6.2.1 Co je důležité pro rezidenční spokojenost obyvatel?	41
6.2.2 Celková rezidenční spokojenost	42
6.2.3 Pozitiva a negativa spojená s životem v obci	43

6.3 Adaptace nespokojených obyvatel na podmínky v lokalitě	46
ZÁVĚR	48
SEZNAM LITERATURY	51
Tištěné prameny:	51
Zdroje dat:	54
Internetové zdroje:	54
PŘÍLOHY	55

Seznam obrázků, tabulek, grafů a příloh

Obrázek 1: Schéma vztahů mezi faktory rezidenční spokojenosti.....	16
Obrázek 2: Suburbánní zástavba v zázemí Tallinnu	23
Obrázek 3: Přehledová mapa obce s vymezením jednotlivých zón	29
Obrázek 4: Rezidenční lokalita Kodetka.....	30
Obrázek 5: Intenzita bytové výstavby v Česku v letech 1997-2012	31
Obrázek 6: Poloha Srubce v zázemí ČB	32
Obrázek 7: Výstavba nových rodinných domků v lokalitě „Na Štětkách“	33
Obrázek 8: Plánovaná trasa obchvatu v blízkosti zástavby.....	34
Tabulka 1: Průběh dotazníkového šetření	27
Tabulka 2: Charakteristiky členů domácností.....	28
Tabulka 3: Statistické ukazatele obce	32
Tabulka 4: Přehled největších negativ spojených s životem v obci	44
Tabulka 5: Přehled největších pozitiv spojených s životem v obci.....	45
Tabulka 6: Porovnání rezidenčně stabilních a potenciálně mobilních respondentů.....	47
Tabulka 7: Charakteristiky respondentů, kteří plánují úpravy bydliště	47
Graf 1: Vývoj počtu obyvatel obce Srubec	33
Graf 2: Počty dokončených bytů v obci Srubec v letech 2002-2014	34
Graf 3: Hodnocení spokojenosti s domem/bytem	35
Graf 4: Hodnocení spokojenosti s přírodními podmínkami	36
Graf 5: Hodnocení spokojenosti s dopravou a vybaveností obce	37
Graf 6: Vztah polohy nemovitosti a hodnocení kvality ovzduší	37
Graf 7: Vztah typu domácnosti a hodnocení dopravy a vybavenosti obce	38
Graf 8: Hodnocení spokojenosti se sociálním prostředím a mezilidskými vztahy	38
Graf 9: Vztah mezi dobou přistěhování a hodnocením vztahu se sousedy	39
Graf 10: Nejdůležitější faktory ovlivňující spokojenost obyvatel	41
Graf 11: Rozložení odpovědí na otázku „Jaká je Vaše celková spokojenost s životem v obci “	42
Graf 12: Vztah polohy bydliště a hodnocení celkové spokojenosti	43
Příloha 1: Dotazník	55
Příloha 2: Vliv typu domácnosti na celkovou spokojenost a spokojenost s domem/bytem.....	59
Příloha 3: Vliv typu domácnosti na hodnocení přírodních podmínek a dopravy s vybaveností.	60
Příloha 4: Vliv typu domácnosti na hodnocení sociálního prostředí.....	61
Příloha 5: Vliv doby přistěhování na hodnocení celkové spokojenosti a spokojenosti se sociálním prostředím.....	62
Příloha 6: Vliv polohy bydliště na hodnocení celkové spokojenosti a kvality ovzduší	63
Příloha 7: Vliv polohy bydliště na hodnocení dopravní zátěže a nabídky spojů MHD	64
Příloha 8: Vliv polohy bydliště na hodnocení míry hlučnosti.....	65
Příloha 9: Vliv účasti na spol. akcích na hodnocení spokojenosti se sociálním prostředím a vztahy s ostatními obyvateli.....	66
Příloha 10: Vliv nespokojenosti na budoucí chování.....	67
Příloha 11: Vztah typu domácnosti a hodnocení sociálního prostředí	68
Příloha 12: Vztah typu domácnosti a celkové spokojenosti.....	68
Příloha 13: Vztah doby od přistěhování s celkové spokojenosti.....	68
Příloha 14: Horní část Srubce s převládající starší zástavbou.....	69
Příloha 15: Nová budova mateřské školy.....	69

1 ÚVOD

V současném vývoji postsocialistických měst hraje rezidenční suburbanizace nezastupitelnou roli. Od počátku 90. let minulého století je téměř pro všechna větší či menší města bývalého východního bloku typická méně či více intenzivní bytová výstavba v jejich zázemí. Obytné lokality v okolí většího sídla jsou nazývány suburbii. V Česku má největší význam a rozsah rezidenční suburbanizace nepřekvapivě v okolí Prahy, ale projevuje se na úrovni všech krajských měst i dalších menších sídel. Jelikož pocházím z jižních Čech, rozhodl jsem se zaměřit na výzkum suburbánní zóny jihočeského krajského města České Budějovice, jejichž zázemí je, jak uvádí Ouředníček a Čejková (2009), jednou z nejvýznamnějších suburbanizačních oblastí Česka.

Jelikož jsou projevy rezidenční suburbanizace v krajině jen těžko přehlednutelné, stává se také častým tématem běžných hovorů, kdy lidé hodnotí vzhled samotných lokalit a polemizují nad životními podmínkami v nich. Často se můžeme setkat i s příspěvky ve zpravodajství a denním tisku, kde jsou podobně jako v hovorech mezi běžnými lidmi akcentována spíše negativa. Představy běžné populace o obyvatelích suburbií, jejich životní úrovni nebo motivu stěhování jsou tak často velmi zkreslené.

Rezidenční suburbanizace je častým tématem vědeckého výzkumu ať už na úrovni věd sociálních, přírodních nebo technických. Přírodovědci se na rezidenční suburbanizaci dívají v kontextu jejího vlivu na krajinu, zábor orné půdy, ale i znečišťování ovzduší díky intenzivní automobilové dopravě. Objektem studia sociologů a sociálních geografů jsou lidé, kteří do suburbií přicházejí, jejich interakce s novým prostředím a původními obyvateli. Technici, především urbanisté a architekti se zabývají vzhledem samotných lokalit, jejich uspořádáním a udržitelným plánováním dalšího rozvoje. Mnohé vědecké práce již zdůrazňují i některá pozitiva, ale stále popisují velké množství negativ spojených s tímto rozvojem.

Hlavním cílem práce je zjištění míry rezidenční spokojenosti obyvatel konkrétní suburbánní obce za využití metody dotazníkového šetření. Hodnocena je kvalita samotného bydlení, přírodních podmínek, dopravy a vybavenosti obce a také mezilidských vztahů. Dalším cílem je zjištění toho, co je pro obyvatele důležité a jaká

jsou podle nich největší negativa a pozitiva spojená s životem v obci. Pozornost je přitom věnována tomu, jak rezidenční spokojenost ovlivňují osobní charakteristiky respondentů, složení domácnosti nebo poloha bydliště.

Pro výzkum byla vybrána obec Srubec v zázemí Českých Budějovic, která patří ke zdejším největším suburbiím a je zde plánována i poměrně intenzivní další výstavba (příloha 14). Kubeš a Švec (2009) rozlišují dva typy suburbií v zázemí Českých Budějovic. Jedním typem jsou suburbia příměstské krajiny a druhým typem suburbia vesnické krajiny. Obec Srubec spadá do kategorie suburbií příměstské krajiny a v současné době je téměř propojena s kompaktní zástavbou města.

Na základě studia odborné literatury a výsledků terénního šetření se budu snažit najít odpověď na následující výzkumné otázky:

- Jaká je míra rezidenční spokojenosti obyvatel suburbánní obce?
- Co považují obyvatelé pro svůj život v suburbii za nejdůležitější?
- Co považují obyvatelé za největší pozitiva a negativa spojená s bydlením v suburbii?
- Přispívá délka pobytu k vyšší rezidenční spokojenosti?
- Jak se liší rezidenční spokojenost na základě složení domácnosti respondenta?
- Jak se na podmínky adaptují nespokojení obyvatelé?

Práce je strukturována do několika základních kapitol. První část je zaměřena na koncept rezidenční spokojenosti. Důraz je kladen na seznámení s faktory, které rezidenční spokojenost ovlivňují a jejich vzájemnou provázanost. Navazující kapitola se zabývá procesem suburbanizace a především jeho vývojem zázemí českých měst. Prostor je také věnován výzkumům rezidenční spokojenosti u nás i v zahraničí. Snahou je nastínit na základě studia relevantní literatury potenciální klady a zápory suburbánního rozvoje a jejich vliv na rezidenční spokojenost obyvatel. Po části věnované metodice dotazníkového šetření následuje kapitola představující případovou lokalitu obce v zázemí Českých Budějovic. V empirické části jsou prezentovány výsledky terénního šetření a jsou hledány vztahy mezi různými charakteristikami respondentů a hodnocením rezidenční spokojenosti. V závěrečné kapitole jsou diskutovány výzkumné otázky definované výše a následuje nástin dalších možností výzkumu suburbánních lokalit a možností využití výsledků mého výzkumu v praxi.

2 REZIDENČNÍ SPOKOJENOST

První kapitola teoretické části je zaměřena na seznámení s pojmem rezidenční spokojenost. Nejprve je definována rezidenční spokojenost a význam jejího zkoumání. Dále jsou diskutovány rozdílné přístupy k jejímu studiu a interpretaci. Důležitým aspektem výzkumu rezidenční spokojenosti jsou faktory, které ji ovlivňují. Jejich základní dělení a význam jsou probírány v další podkapitole. Prostor je dále věnován nejrozumnějším teoretickým modelům, které prezentují vztahy mezi faktory ovlivňujícími celkovou míru rezidenční spokojenosti a způsoby, jak k celkové rezidenční spokojenosti dospět.

2.1 Co je rezidenční spokojenost?

Kvalitní bydlení ve vhodném prostředí je velice důležité pro spokojený život každého člověka. Ve svém bytě nebo domě a oblasti, kde se nachází, tráví jedinec velkou část svého času. Je proto velice důležité, aby obytné lokality byly dobrým místem k životu. Je potřeba se zamyslet nad tím, jakým způsobem kvalitu bydlení nejlépe hodnotit a jak k výzkumu rezidenčních lokalit přistupovat. Na kvalitu bydlení se můžeme dívat z různých perspektiv a zůstává otázkou, který z těchto pohledů má největší vypovídající hodnotu a napoví nejvíce o kvalitě života v lokalitě. Vzhledem k mnoha faktorům, které bydlení ovlivňují, je nesmírně složité adekvátně hodnotit jeho kvalitu (Weidemann, Anderson 1985). Bývá pokládáno za nedostačující brát v úvahu pouze objektivní faktory, jako je třeba velikost obytné jednotky, množství zeleně v oblasti, případně její zatížení počtem projíždějících automobilů. Mnozí autoři proto považují za klíčové hodnotit rezidenční prostředí z perspektivy jejich obyvatel, protože se jedná o místo jejich domova a jejich pohled je tím pádem nejdůležitější (Weidemann, Anderson 1985). Výzkumy založené na subjektivním hodnocení jednotlivých aspektů spojených s bydlením samotnými obyvateli, využívají konceptu rezidenční spokojenosti (Kopečná 2013).

Velmi významnou roli hrají při hodnocení bydlení představy a preference jednotlivých obyvatel, se kterými konfrontují podmínky, ve kterých žijí. Lu (1999) chápe rezidenční spokojenost jako míru naplnění rezidenčních preferencí obyvatele a jeho nároků na kvalitní bydlení. Amerigo a Aragones (1997) definují rezidenční

spokojenost podobně, a sice jako rozdíl mezi vysněným a současným bydlištěm. Jedinec, jehož současné bydlení je výrazně vzdáleno jeho představě o kvalitním bydlení bude logicky vykazovat nižší míru rezidenční spokojenosti než jedinec, který žije v prostředí splňujícím jeho nároky a požadavky na kvalitu bydlení. Při samotném výzkumu rezidenční spokojenosti pak můžeme narazit na problém, že dva obyvatelé bydlící ve stejných nebo velmi podobných podmínkách vykazují zásadně rozdílné míry rezidenční spokojenosti, protože pro jednoho je jeho současná rezidenční situace blízká vysněnému standardu a u druhého se naopak jeho představy výrazně odlišují.

2.2 Pojetí rezidenční spokojenosti

V literatuře můžeme nalézt dvě základní směry chápání rezidenční spokojenosti. Amerigo a Aragones (1997) uvádějí, že *„rezidenční spokojenost je studována jako důležité kritérium v popisu kvality života obyvatel v určitých rezidenčních oblastech a také jako spouštěcí faktor ovlivňující rezidenční mobilitu.“* (Amerigo, Aragones 1997, s. 47) Tyto dva základní směry ke studiu rezidenční spokojenosti rozlišují i další autoři, například Adriaanse (2007) nebo Lu (1999).

První směr výzkumu, chápající rezidenční spokojenost jako spouštěč rezidenční mobility, vychází z předpokladu, že jedinci vykazující nižší míru rezidenční spokojenosti budou mít snahu přestěhovat se a změnou bydliště vylepšit své životní podmínky. Z toho vyplývá, že lze očekávat vyšší fluktuaci obyvatel v oblastech s vyšší rezidenční nespokojeností. Nicméně v místech obývaných například nízkopříjmovými skupinami obyvatel není změna bydliště často vůbec možná (Amerigo, Aragones 1997). Tito obyvatelé obvykle i přes výraznou rezidenční nespokojenost nemají prostředky na přestěhování se do lepšího prostředí. Kromě financí bývá často problémem i nízký sociální status vyloučených lokalit spojený například s etnicitou, který obyvatelům výrazně ztěžuje jejich možnosti přestěhování se do lepšího prostředí. Do těchto oblastí se naopak stále stěhují další a další obyvatelé, kteří nemají potřebné prostředky na lepší bydlení a tím se vyloučenost lokalit a celková nespokojenost dále prohlubuje.

S rezidenční mobilitou je často spojeno i porovnávání současného a předchozího bydliště. V některých výzkumech jsou obyvatelé dotazováni právě na toto srovnání (Adriaanse 2007, Lovejoy a kol. 2010). Odpovědi přitom nejvíce ovlivňuje důvod přestěhování. Pokud byl přesun vynucen okolnostmi jako je například ztráta

zaměstnání, kdy si snížený příjem vyžádal přestěhování do méně finančně náročného bydlení, tak se dá předpokládat negativní hodnocení této změny. Pokud se však jedinec stěhoval z důvodů rezidenční nespokojenosti v předchozím bydlišti a snažil se vylepšit své životní podmínky, dá se naopak předpokládat kladnější hodnocení současného bydliště. Důležitá je také doba, která od přestěhování uběhla. Při delší době strávené v lokalitě má jedinec více času adaptovat se na nové prostředí, případně ho nějakým způsobem upravit a vylepšit.

Weidemann a Anderson (1985) a Adriaanse (2007) pojmají vztah rezidenční spokojenosti a rezidenční mobility poněkud obšírněji a uvádějí, že rezidenční nespokojenost nemusí vést pouze ke změně bydliště, ale ovlivňuje chování obecně. Rezidenta, který není spokojen ve svém současném bydlišti, může tato nespokojenost donutit k jistým úpravám bydliště. Typicky se může jednat o rekonstrukci domu či bytové jednotky, ale může jít i o snahu vylepšit celou oblast, například vstupem do komunální politiky nebo jinou veřejnou činností (Kopečná, Špačková 2012).

Druhý přístup chápe míru rezidenční spokojenosti jako ukazatel rezidenční kvality prostředí a jeho vhodnosti pro kvalitní a spokojený život obyvatel. V tomto výzkumném směru se autoři zaměřují na to, které faktory jsou pro jednotlivé obyvatele důležité a co jejich spokojenost zvyšuje nebo naopak snižuje (Adriaanse 2007). Tyto výzkumy mohou být velmi přínosné pro představitele místní správy při rozvoji jednotlivých rezidenčních lokalit (Parkes a kol. 2002). To potvrzuje i Adriaanse (2007), který uvádí, že výsledky podobných výzkumů mohou využít lokální i centrální vlády při přípravě nejrůznějších politik zaměřených na regeneraci problémových rezidenčních lokalit. Parkes a kol. (2002) doplňují, že *„pro politiky zaměřené na rozvoj čtvrtí s širokým spektrem cílů je potřebné, aby věnovaly pozornost hodnocení obytných podmínek rezidenty.“* (Parkes a kol. 2002, s. 2413)

2.3 Faktory ovlivňující rezidenční spokojenost

Při hodnocení a formování rezidenční spokojenosti v jednotlivých lokalitách vstupuje do hry řada faktorů, které více či méně působí na život obyvatel a přispívají tak k jejich rezidenční spokojenosti, případně nespokojenosti. Následující podkapitola je zaměřena na klasifikaci těchto faktorů, které ovlivňují celkovou míru rezidenční spokojenosti a jejich význam. Nejzákladnější dělení představují například Amerigo a

Aragones (1997) nebo Adriaanse (2007). Jedná se o rozdělení na faktory fyzické a sociální. Tyto faktory se následně rozlišují na objektivní a subjektivní ve vztahu k hodnocení obyvatel. V poslední části podkapitoly jsou také diskutovány vztahy mezi jednotlivými faktory a proměnnými a to, jakým způsobem ovlivňují výslednou rezidenční spokojenost.

2.3.1 Fyzické a sociální faktory

První dělení rozlišuje faktory na fyzické a sociální. Fyzické faktory jsou často spojeny s přírodními podmínkami, jako je množství zeleně v ulicích, čistota ovzduší apod. Dále mohou být fyzické faktory spojeny s technickým vybavením a vzhledem oblasti, kde se rozlišuje například architektonický styl domů, velikost domů, či technická vybavenost čtvrti. Sociální faktory se již týkají samotných obyvatel čtvrti a jejich života v ní. Mezi sociální faktory můžeme zařadit například sociální klima lokality reprezentované vztahy mezi obyvateli nebo pocitem bezpečí. Případně se může jednat o faktory týkající se jednotlivých obyvatel, jako je například věk, nebo délka pobytu v oblasti. Amerigo a Aragones (1997) dodávají, že vliv sociálních faktorů na celkovou spokojenost jedince bývá zpravidla vyšší.

2.3.2 Subjektivní a objektivní faktory

Adriaanse (2007) poukazuje na to, že fyzické a sociální faktory jsou sice důležité, ale je nutné vzít v úvahu, že existují „rozdíly v tom, jak obyvatelé vnímají a užívají prostředí.“ (Adriaanse 2007, s. 289). Mnohem důležitější je tedy dělení faktorů ve vztahu k hodnocení obyvatel na objektivní a subjektivní (Amerigo a Aragones 1997, van Kamp a kol. 2003, Pacione 2003). Pacione (2003) definuje objektivní faktory jako ty, které popisují prostředí, ve kterém lidé žijí. Mezi objektivní faktory Pacione (2003) řadí například úroveň kriminality v oblasti, dostupnost zdravotní péče nebo vzdělávacích zařízení. Amerigo a Aragones (1997) mezi objektivní ukazatele řadí typ domácnosti, míru hlučnosti v lokalitě, hustotu zalidnění, ale i charakteristiky samotných obyvatel například typem jejich domácnosti, věkem nebo dobou od přistěhování do oblasti. Objektivní faktory samy o sobě o kvalitě prostředí nevypovídají, důležitá je perspektiva samotných obyvatel, kteří prostor využívají (van Kamp a kol. 2003).

Subjektivní faktory rezidenční spokojenosti jsou již závislé na tom, jak obyvatelé vnímají a hodnotí podmínky kolem nich (Pacione 2003). Mezi subjektivní

faktory můžeme zařadit například vztahy se sousedy nebo vazbu k místu bydliště. Subjektivnímu vnímání podléhá i veškeré hodnocení podmínek v bydlišti a okolí. Důležitý je vztah mezi objektivními podmínkami v prostředí a jejich subjektivním hodnocením. Amerigo a Aragones (1997) uvádějí, že jakmile je daný objektivní faktor ohodnocen, stává se toto hodnocení subjektivním faktorem. Může se jednat například o hodnocení dostupnosti zdravotní péče, vzdělávání nebo služeb. Příkladem může být také hodnocení míry hlučnosti v oblasti, kterou je možno objektivně číselně vyjádřit, ale následně podléhá posouzení jedince, zda je pro něj daná míra hlučnosti únosná. Dalším příkladem může být kvalita ovzduší, kterou lze objektivně vyjádřit například množstvím poléťavého prachu, ale dále pak záleží na obyvatelích, jestli jsou s ovzduším v lokalitě spokojeni.

Subjektivní faktory rezidenční spokojenosti považují Amerigo a Aragones (1997) za poněkud problematické proto, že každý jedinec má hranici vnímání jinde. To co považuje jeden člověk za problém, nemusí být problémem pro druhého, ba naopak jím může být hodnoceno pozitivně. Pohled, kterým se jedinec dívá na objektivní faktory, je ovlivněna také jeho kulturním zázemím a vlivem společnosti, ve které se pohybuje. Významnou roli hraje také etnicita a příslušnost k různým sociálním skupinám (Pacione 2003). Subjektivní hodnocení je dále závislé na představách a zkušenostech obyvatel a často se může výrazně rozcházet s objektivní realitou. Jako lze uvést osoby, které se stali obětí trestného činu. Tyto oběti budou na základě špatné zkušenosti hodnotit bezpečnost čtvrti záporně, byť objektivně bude čtvrť vykazovat velice nízkou úroveň kriminality vyjádřenou například počtem trestných činů na osobu (Pacione 2003).

2.3.3 Vztahy mezi jednotlivými faktory

Veškeré faktory jsou navzájem provázány a ovlivňují se. Fleury-Bahi a kol. (2008) poukazují ve své práci na vztahy mezi jednotlivými faktory ovlivňujícími rezidenční spokojenost. Uvádějí například, že doba pobytu v lokalitě bydliště má pozitivní vliv na hodnocení většiny sociálních komponentů rezidenční spokojenosti, především pak na míru identifikace s místem. Naopak vliv délky pobytu na hodnocení fyzických komponentů je nižší. Pozitivní vliv délky pobytu na rezidenční spokojenost potvrzují i Parkes a kol. (2002) a přiřítají ho především delšímu působení sociálních interakcí a vytvoření sociálních vazeb v místě bydliště. Jako příklad uvádějí nejrozličnější

skupiny seniorů, žijících delší dobu v jedné čtvrti, které ve výzkumech vykazovaly vyšší míru rezidenční spokojenosti. Na vyšší míru rezidenční spokojenosti seniorů upozorňují i Weidemann a Anderson (1985).

Na rezidenční spokojenost seniorů se ve zaměřovaly práce Temelové a Dvořákové (2012) a Temelové a kol. (2010). Jejich výzkumy se zabývaly životem seniorů ve vybraných pražských čtvrtích, které prošly a procházejí největšími proměnami v období transformace. Patrná je poměrně úzká vazba seniorů na jejich rezidenční prostředí, což ovlivňuje celkovou rezidenční spokojenost (Temelová a kol. 2010). Senioři vykonávají většinu svých aktivit vzhledem k omezené mobilitě v nejbližším okolí svého bydliště a proto je pro ně důležitá dostupnost základních služeb, případně možností nákupů (Temelová a kol. 2010). Temelová a Dvořáková (2012) dále doplňují, že problémem pro seniory ve městě často bývají nejrůznější fyzické překážky v ulicích, které jim brání v pohybu. Velkou roli hraje v životě seniorů také pocit bezpečí a možnosti odpočinku v podobě parků a laviček (Temelová a kol. 2010). V oblasti sociálních vztahů jsou pro seniory důležité především vztahy se sousedy a spolehnutí se na sousedskou výpomoc (Temelová, Dvořáková 2012, Temelová a kol. 2010).

Rezidenční spokojenost se neliší pouze v závislosti na věku respondentů, ale i v různých částech města, kde lidé žijí. Například v chudších oblastech vede k rezidenční nespokojenosti lidí nepřátelské prostředí a vysoká míra kriminality (Parkes a kol. 2002). Jak již bylo zmíněno, tak dalším problémem v nízkopříjmových oblastech jsou omezené finanční prostředky k přestěhování (Amerigo, Aragones 1997). Parkes a kol. (2002) doplňují, že právě finanční zdroje bývají často nejdůležitější, protože obyvatelům s vyššími příjmy tyto finanční zdroje umožňují přestěhovat se do lepšího prostředí případně efektivně upravovat a vylepšovat své stávající bydliště.

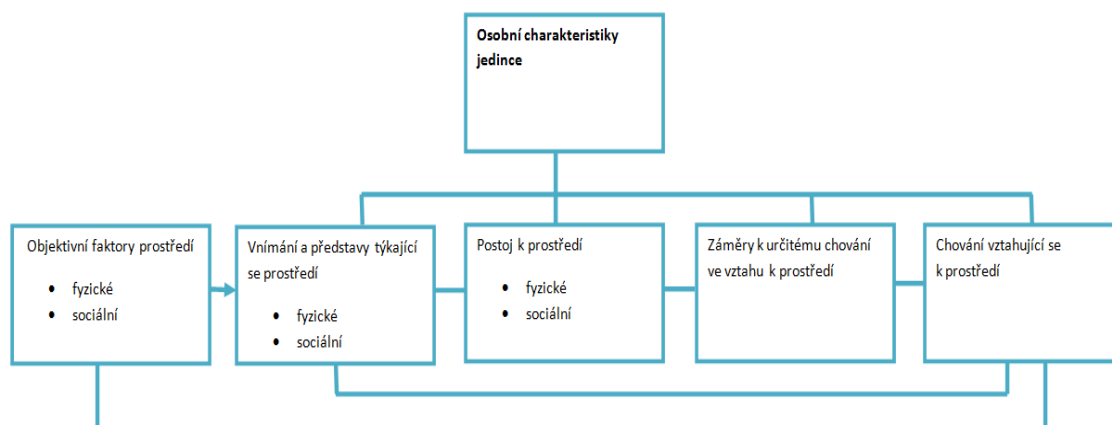
2.3.4 Teoretické modely vztahů mezi jednotlivými faktory

V průběhu let vnikly mnohé práce, které se zaměřovaly na nejrůznější teoretické modely, které určují, jak je celková spokojenost jedince v místě bydliště konstruována a co ji ovlivňuje. Ve svém příspěvku se na přehled základních modelů podrobně zaměřují Weidemann a Anderson (1985), kteří nejprve prezentují základní model, kde je rezidenční spokojenost formována na základě objektivních faktorů týkajících se

obyvatel i prostředí a jejich konfrontací s představami a potřebami obyvatel. Další prezentované modely jsou konstruovány podobně, ale již je v nich o rezidenční spokojenosti uvažováno jako o spouštěči určitého chování, ať už migračního nebo jiného.

Na základě již vytvořených modelů a předchozích výzkumů vytvořili Weidemann a Anderson (1985) svůj vlastní integrovaný model. Zásadním aspektem tohoto modelu jsou vícesměrné vztahy mezi skupinami faktorů, kdy jedna skupina může ovlivňovat více dalších skupin faktorů. Na obrázku 1, který tento model zobrazuje, je patrné, že osobní charakteristiky jedince, mezi něž patří například věk, vzdělání, pohlaví atd., ovlivňují všechny další skupiny parametrů kromě fyzických a sociálních objektivních faktorů. Další proměnnou modelu jsou vnímání a postoje týkající se sociálních a fyzických objektivních faktorů prostředí. Z vnímání a postojů již vyplývá samotné hodnocení fyzického a sociálního prostředí. Vnímání a hodnocení objektivního prostředí již je závislé na osobních charakteristikách jedince. Tento model také zahrnuje proměnné týkající se chování ať už zamýšleného nebo přímo uskutečněného. Ze schematického vyjádření na obrázku 1 je patrné, že určité chování je ovlivněno přímo fyzickými a sociálními faktory, jejich vnímáním a osobními charakteristikami jedince.

Obrázek 1: Schéma vztahů mezi faktory rezidenční spokojenosti

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Weidemann a Anderson (1985)

Podobný systematický model sestavili i Amerigo a Aragones (1997), kteří vycházejí stejně jako Weidemann a Anderson (1985) z osobních charakteristik jedince, které ovlivňují subjektivní hodnocení prostředí i samotnou rezidenční spokojenost, vedoucí v jejich modelu opět k určitému chování jedince. Amerigo a Aragones (1997) v modelu doplňují, že rezidenční spokojenost významná i při formování celkové spokojenosti jedince s životem. Rezidenční spokojenost je vůbec druhým nejdůležitějším faktorem při hodnocení celkové spokojenosti člověka s životem (Parkes a kol. 2002).

V empirické části práce jsou využívány poznatky ze zmíněných schematických modelů, kdy jsou prověřovány vztahy mezi osobními charakteristikami respondentů a jejich vlivem na rezidenční spokojenost. Dále je prověřován vliv rezidenční spokojenosti na rezidenční mobilitu, případně jiné chování, jako například plány na rekonstrukci či jiné úpravy domu/bytu.

3 SUBURBANIZACE

Druhá kapitola teoretické části je věnována procesu suburbanizace se zaměřením na vývoj tohoto fenoménu především na území Česka. V první části kapitoly je na základě relevantní literatury vymezen pojem suburbanizace. Dále je diskutováno její dělení a případná specifika vývoje. Další část je již zaměřena na vývoj suburbanizačních procesů na úrovni Česka. V závěrečné části kapitoly jsou pak rozebírány nejružnější problémy spojené se suburbánním rozvojem a jejich spojitost s hodnocením lokalit obyvateli, čili rezidenční spokojeností.

3.1 Definice suburbanizace

„Suburbanizací se zpravidla rozumí růst města prostorovým rozpínáním do okolní venkovské a přírodní krajiny.“ (Sýkora 2003, s. 219) Ouředníček (2003) považuje suburbanizaci za součást urbanizačního procesu, kdy se lidé a některé jejich aktivity stěhují z jádra města do jeho zázemí. Sýkora (2003) doplňuje, že k suburbanizaci dochází přesunem různých aktivit člověka mimo kompaktní zástavbu města, avšak uvnitř jeho metropolitního regionu. Přesun aktivit do nových oblastí v zázemí města je realizován buď výstavbou zcela nových objektů, či rekonstrukcí a zásadní změnou funkčního využití objektů stávajících (Sýkora 2003). Díky tomuto přesunu dochází k výrazným změnám cílových i zdrojových lokalit především v oblasti architektury, infrastruktury a funkčního využití oblastí (Ouředníček 2003). Je důležité podotknout, že ne každé šíření lidských aktivit do zázemí města lze označit suburbanizací. *„Za suburbanizaci by měly být považovány výstavba a umístování lidských aktivit v takových lokalitách, které jsou od kompaktního města separovány rozsáhlejšími neurbanizovanými prostory.“* (Sýkora 2003, s. 220) V případě kompaktního rozšiřování města jako celku se jedná o pokračující urbanizaci (Sýkora 2003).

Suburbánní výstavba může být lokalizována pouze do několika základních zón, které jsou vázány na dopravní tepny a na již existující občanskou vybavenost, nebo může být rozptýlena do krajiny v podobě množství menších lokalit. První případ je typický pro západoevropská a skandinávská města. Druhý případ, v literatuře často nazýván *„urban sprawl“*, je typický pro oblasti v USA (Sýkora 2003).

3.1.1 Rezidenční a komerční složka suburbanizace

V případě, kdy se lidé stěhují do zázemí města, hovoříme o rezidenční suburbanizaci. Rezidenční lokality v zázemí měst se nazývají suburbia a je pro ně typická především nízká hustota zalidnění a rozvolněná zástavba (Sýkora 2003). Hnilička (2012) považuje právě rozvolněnost zástavby a nízkou hustotu zalidnění za největší problém spojený se suburbánním rozvojem. V evropském prostoru je nová rezidenční zástavba vázána spíše na již existující sídla a vznik zcela nových sídel, typický pro Spojené státy, je spíše výjimečný (Hnilička 2012, Sýkora 2003). Podle Sýkory (2002) však nejsou neobvyklé nově vznikající menší rezidenční oblasti bez kontaktu se stávajícími sídly. Výstavba nových domů v zázemí města probíhá nejčastěji dvěma způsoby, kdy jsou lokality vystavěny buď developerskou firmou a jednotlivé domy pak prodávány zájemcům „na klíč,“ případně může developerská firma připravit pozemky a prodávat je pro individuální výstavbu (Sýkora 2002).

Typickým znakem suburbánních rezidenčních lokalit je změna života jejich obyvatel. Nově přichozí obyvatelé přizpůsobují svůj život novému prostředí a naopak svým životním stylem ovlivňují charakter oblasti (Ouředníček 2003). V podstatě se jedná o šíření městského způsobu života do neurbanizovaných lokalit. Tento proces se někdy označuje jako nepřímá urbanizace (Ouředníček 2003).

V případě rozšiřování ekonomických aktivit člověka do zázemí města hovoříme o komerční suburbanizaci, pro kterou jsou typické průmyslové parky a obchodní zóny, které jsou vázány především na nejvýznamnější dopravní tepny a jejich křižení (Sýkora, 2003, Ouředníček 2013). Rozvoj komerční suburbanizace do jisté míry souvisí s rozvojem suburbanizace rezidenční. Stále větší množství obyvatel v zázemí města je zajímavou cílovou skupinou pro maloobchodní řetězce a samozřejmě významným zdrojem pracovní síly pro firmy lokalizované v zázemí města (Sýkora 2003).

3.2 Vývoj suburbanizace v Česku

Suburbanizace není na úrovni Česka nikterak novým fenoménem a její první projevy byly zaznamenány v zázemí Prahy již v meziválečném období (Sýkora 2002, Ouředníček 2003). V období socialismu byly přirozené procesy výrazně potlačeny a hlavní rozvoj suburbanizace v Česku je spojen především se společenskopolitickými změnami v roce 1989 (Feřtová a kol. 2013, Sýkora 2002, Ouředníček 2013). Sýkora

(2002) však dodává, že díky složitým ekonomickým podmínkám v porevolučním období nebylo bydlení v novém domě za městem pro většinu obyvatel dostupné a proto je výraznější rozvoj rezidenční suburbanizace dokumentován až od 2. poloviny 90. let minulého století, kdy se zformovala dostatečně movitá klientela, která vytvořila poptávku po bydlení v zázemí města, kterou pomáhala formovat také nová možnost financování bydlení formou hypoték (Feřtrová a kol. 2013, Sýkora 2003). Vliv na rozvoj suburbanizace v 90. letech měly také restituce pozemků, kdy restituenti nově nabytý majetek vzhledem k poptávce často záhy prodávali nejrůznějším developerským firmám, případně přímo budoucím stavebníkům (Feřtrová a kol. 2013, Ouředníček 2003).

Sýkora (2002) poukazuje i na poměrně dynamický rozvoj komerční suburbanizace ve druhé polovině 90. let 20. století a na počátku 21. století. Komerční suburbanizace je v této době reprezentována především výstavbou hypermarketů a rozsáhlých obchodních center vázaných především na hlavní silniční tahy. Postupem času se také přidávají nejrůznější průmyslové objekty, například sklady, distribuční centra nebo výroba.

Největšího rozsahu dosahuje suburbanizace v zázemí Prahy, ale její projevy můžeme sledovat ve větší či menší míře i na úrovni dalších měst Česka jako je například Brno, Plzeň, Olomouc nebo České Budějovice (Ouředníček 2013). V současné době již bylo uskutečněno množství empirických výzkumů zaměřených na výzkum suburbanizace v zázemí výše zmíněných českých měst (Ouředníček 2003).

3.3 Dopady suburbanizace

Následující podkapitola představuje nejprve krátký přehled vývoje vnímání suburbanizace u nás i v zahraničí a následuje nástin hlavních dopadů suburbanizace v ekonomické, sociální i environmentální oblasti.

3.3.1 Vývoj vnímání suburbanizace

V současné době je suburbanizace tématem výzkumu především v postsocialistických zemích. Na západě Evropy a v USA se suburbanizace nejvíce rozvíjela v 50. a 60. letech a do této doby je také datováno množství výzkumů a vědeckých prací. V prvních pracích zaměřených na problematiku suburbanizace autoři

akcentovali především negativa spojená s tímto rozvojem. V pozdějších letech se již začaly objevovat empirické studie, které vyzdvihovaly řadu pozitivních aspektů a zkreslené představy laické i odborné veřejnosti označovaly souhrnně suburbánními mýty (Ouředníček, Špačková 2013). V dnešních výzkumech je však suburbanizace v postsocialistickém prostoru spojována stále především s řadou negativních dopadů. Lze však nalézt určitou paralelu mezi výzkumem suburbanizace v USA a západní Evropě a v postsocialistickém prostoru, kdy v současné době dochází ve východní Evropě také k postupnému přesunu od antisuburbánních výzkumů k výzkumům zaměřeným i na nejrůznější pozitiva (Ouředníček, Špačková 2013). Dopady suburbanizace lze dělit do několika základních kategorií, a sice dopady sociální, environmentální nebo ekonomické (Ouředníček 2013).

3.3.2 Socioekonomické dopady

V sociální oblasti je považována za největší problém především polarizace a heterogenizace složení obyvatelstva suburbií, kdy do těchto lokalit přicházejí lidé výrazně se lišící od obyvatel původních (Ouředníček 2013, Sýkora 2002, Puldová, Ouředníček 2006, Hnilička 2012). Sýkora (2002) doplňuje, že *„velmi závažným společenským důsledkem je posilování individualizace, ztráta sociální soudržnosti, oslabování sociálního kapitálu a občanské společnosti.“* (Sýkora 2002, s. 15) Nově příchozí, většinou vysokoškolsky vzdělaní obyvatelé mají zcela jiný životní styl a návyky než většinou starší obyvatelé s často nižším vzděláním a značné rozdíly mezi obyvateli bývají i v příjmech (Doležalová Ouředníček 2006).

Socioekonomická polarizace v suburbiích může vést i k některým střetům. Častým kolbištěm těchto střetů je komunální politika (Vobecká a kol 2007). V případové studii zaměřené na obec Jesenice v zázemí Prahy se Vobecká a kol. (2007) zaměřovali na změny v zastupitelstvu obce v souvislosti s příchodem nových obyvatel. Suburbanizace vnáší obecně do místní politiky řadu nových témat a nejenak tomu bylo i na příkladu Jesenice, kde Vobecká a kol. (2007) upozorňují na vznik nových uskupení složených výhradně z novousedlíků hájící zájmy této skupiny obyvatel. Hlavními tématy voleb do obecního zastupitelstva 2002 a 2006 v Jesenici byly diskuze nad zásahy do územního plánu a dalším směřováním rozvoje obce (Vobecká a kol. 2007).

Podle některých autorů je míra participace obyvatel suburbií na veřejném životě poměrně nízká (Sýkora 2003). Mnohé studie však naopak potvrzují, že příchod nových obyvatel s vyšším sociálním statusem do suburbií působí pozitivně na celkovou sociální strukturu obyvatelstva i na další rozvoj obce (Puldová, Ouředníček 2006). Empirické šetření Puldové a Ouředníčka (2006) dokazuje, že vztahy mezi původními a novými obyvateli nejsou v mnoha případech vůbec špatné a dokonce poměrně vysoké procento starousedlíků jejich příchod vítá. Odlišný sociální a ekonomický status nemusí nutně vést k rozdílnému životnímu stylu (Puldová, Ouředníček 2006). V ekonomické oblasti považují Macešková a Ouředníček (2008) za největší problém nenahlašování nových obyvatel suburbií k trvalému pobytu, čímž některé obce přicházejí ročně až o miliony korun ročně, které by mohly být využity k jejich rozvoji.

3.3.3 Environmentální dopady

V environmentální oblasti upozorňují Bičík a Kupková (2009) na dopady především v podobě záboru zemědělské půdy na úkor zastavěných ploch nových suburbánních lokalit. Je dokumentován výrazný úbytek orné půdy v zázemí Prahy v letech 1990 - 2000, který je připisován jak rezidenční tak komerční složce suburbanizace (Bičík, Kupková 2006). V 90. letech minulého století došlo ke snížení ochrany zemědělského půdního fondu, které také přispělo k dynamickému rozvoji suburbanizace. Negativní vliv na životní prostředí má také intenzivní automobilová doprava, na které je místní obyvatelstvo silně závislé (Sýkora 2002). Závislost obyvatel na osobním automobilu je způsobena především nízkou hustotou osídlení suburbánních lokalit, díky které je velmi složité oblasti efektivně obsloužit veřejnou dopravou (Sýkora 2002, Hnilička 2012, Feřtová a kol. 2013). Obyvatelé využívají osobní automobil denně pro cesty do zaměstnání, s dětmi do škol nebo na kroužky, ale i při cestách za nákupy do zón komerční suburbanizace (Sýkora 2002, Doležalová, Ouředníček 2006). Především rozsáhlá obchodní centra v zázemí využívají i obyvatelé z širokého okolí a výrazně zatěžují dopravní síť i ovzduší vypouštěním emisí (Sýkora 2003).

3.4 Rezidenční spokojenost v suburbii

Všechny výše popsané změny a dopady suburbanizace mohou být hodnoceny samotnými obyvateli suburbánních lokalit. V poslední době vzniklo několik prací i v postsocialistickém prostoru, které se zabývají rezidenční spokojeností v suburbii. Mezi tyto práce patří i studie zaměřené na vnímání

Obrázek 2: Suburbánní zástavba v zázemí Tallinnu

Zdroj: Kährik a kol. (2009)

rezidenčního prostředí mezi obyvateli zázemí estonského hlavního města Tallinn (Kährik, Leetmaa 2009, Kährik a kol. 2012) (obrázek 2). Oba tyto výzkumy měly za cíl zkoumat rezidenční preference a spokojenost obyvatel suburbánní zóny postsocialistického města. V Česku se rezidenční spokojeností v suburbii zabývaly autorky Kopečná a Špačková (2012) a Kopečná (2013), které ji na příkladu obce Říčany dávaly do souvislosti s rezidenční mobilitou obyvatel.

Kährik a kol. (2012) na základě výzkumu dokumentují, že mezi hlavní důvody odchodu mladých obyvatel do suburbia patří jejich nespokojenost v předchozím bydlišti a snaha vylepšit své životní podmínky přestěhováním do vlastního domu se zahradou. Podobnou motivaci dokumentují i Kopečná a Špačková (2012) na příkladu města Říčany. Častým důvodem stěhování bývají také změny v životě rodiny spojené například s narozením potomka (Kopečná, Špačková 2012). Mezi nejdůležitější kritéria výběru nového bydliště v suburbii je pro dotazované v Estonsku blízkost Tallinnu a napojení na infrastrukturu (Kährik, Letmaa 2009).

Při šetření v zázemí Tallinnu panovala největší spokojenost obyvatel s jejich bytem/domem a dostupností přírody, menší pak například s dostupností služeb, dětských hřišť nebo obslužností MHD (Kährik a kol. 2012, Kährik, Letmaa 2009). V Říčanech byli dotazovaní rezidenti taktéž spokojeni se svým bytem/domem, nejméně pak s dopravní infrastrukturou a veřejným prostranstvím. Poměrně vysoká spokojenost byla v Říčanech zaznamenána s kvalitou občanské vybavenosti (Kopečná, Špačková 2012). Kopečná (2013) doplňuje, že jelikož šetření probíhalo v různých typech zástavby, tak byly zaznamenány výrazné rozdíly v hodnocení právě na základě typu bydlení. Zásadní rozdíl v rezidenční spokojenosti je v případě zázemí Tallinnu

mezi obyvateli suburbií napojených na starší zástavbu a volně stojícími, kdy obyvatelé napojených suburbií vykazují vyšší spokojenost s dopravou, ale i dostupností služeb nebo vzdělávacích zařízení (Kährík a kol. 2012). Kährík, Letmaa (2009) doplňují, že přibližně tři čtvrtiny suburbánních sídel jsou napojeny na starší zástavbu.

V sociální oblasti je pro obyvatele talínských suburbií důležité udržení kontaktů se svou rodinou a přáteli (Kährík a kol. 2012). Kopečná (2013) doplňuje, že v případě Říčan prokazovali respondenti ze všech typů zástavby poměrně vysokou spokojenost se sociálním prostředím.

Ve spojitosti s rezidenční mobilitou v Říčanech deklarovala více než třetina dotázaných záměr přestěhování v horizontu 5-7 let (Kopečná, Špačková 2012). Tito respondenti vykazovali o poznání nižší míru spokojenosti s domem/bytem. Hlavním důvodem jejich snahy o změnu bydliště byl ve většině případu posun v životním cyklu spojený s potřebou nového bydlení, případně nenaplnění očekávání, která měli při příchodu do suburbánní lokality (Kopečená, Špačková 2012).

Z výzkumů provedených ve Spojených státech amerických můžeme zmínit studii, kdy se Lovejoy a kol. (2010) zaměřovali na porovnání rezidenční spokojenosti a rezidenčních preferencí mezi obyvateli suburbií a vnitřního města v Kalifornii. V obou typech čtvrtí žijí specifické skupiny obyvatel, které mají i specifické rezidenční preference (Lovejoy a kol. 2010). Celková spokojenost je v obou čtvrtích poměrně vysoká, přičemž ve vnitřním městě vykazují obyvatelé mírně vyšší spokojenost než v suburbu (Lovejoy a kol. 2010). V obou skupinách potvrdil dále výzkum autorů, že hlavní vliv na rezidenční spokojenost má celkový vzhled čtvrti a pocit bezpečí.

4 DATA A METODIKA

Empirická část práce je založena na kvantitativním dotazníkovém šetření, které probíhalo v obci Srubec v zázemí Českých Budějovic od 23. 3. 2016 do 12. 4. 2016. Z šetření byla vyloučena místní část Stará Pohůrka, která sice administrativně spadá do katastru obce Srubec, ale je od jejího zbytku oddělena neurbanizovaným prostorem a přímo navazuje na zástavbu sousední obce Dobrá Voda. Lze tedy předpokládat, že tato část obce je funkčně mnohem více spjata právě se sousední obcí. Podobně bylo přistoupeno k vyřazení tří dalších ulic, které již nespádají do místní části Stará Pohůrka, ale opět je zde patrná jejich propojenost se sousední obcí.

Respondenti byli vybíráni formou náhodného výběru. Na základě databáze adres dostupné na webových stránkách Ministerstva vnitra České republiky byl vytvořen soupis všech čísel popisných v zájmovém území, aktuální k datu 14. 3. 2016. Z tohoto soupisu celkem 732 adres byla vybrána každá čtvrtá, kdy byla hodem kostkou určena jako úvodní adresa ta se 4. nejnižším číslem popisným. Tímto způsobem bylo vybráno 182 domácností k oslovení v rámci dotazníkového šetření.

Otázky v dotazníku (příloha 1) byly rozděleny do několika základních bloků. V první části hodnotili respondenti svou spokojenost s nejrůznějšími aspekty, které jsou spojeny s jejich životem v obci. Hodnocena byla například spokojenost s domem/bytem, s přírodními podmínkami a veřejným prostranstvím, dopravou a vybaveností obce a sociálním prostředím a mezilidskými vztahy. V dalším bloku respondenti mimo jiné uváděli největší negativa a pozitiva spojená s životem v obci. Další významná otázka tohoto bloku byla zaměřena na zjištění faktorů, které jsou pro obyvatele důležité, kdy respondenti vybírali z nabídky všech aspektů hodnocených v prvním bloku pět těch, které jsou pro jejich spokojený život nejdůležitější. Třetí blok otázek byl zaměřen na plány obyvatel do budoucna, kdy byli dotazováni na plánované úpravy domu/bytu, případně plány na přestěhování. V posledním bloku otázek respondenti odpovídali na otázky týkající se jejich osoby a byla doplněna i otázka zaměřená na charakteristiky dalších členů společné domácnosti, které nabídnou další úhel pohledu na zjištěné informace.

Při sestavování dotazníku byl částečnou inspirací standardizovaný dotazník, který na základě svých výzkumů sestavili Amerigo a Aragones (1997). Jeho funkčnost prověřili především při výzkumu v různých španělských městech v čele s Madridem. Standardizovaný dotazník je rozdělen na 4 základní části, kdy respondenti v prvních dvou odpovídají nejprve na otázky zaměřené na vnímání kvality nejrozličnějších aspektů rezidenčního prostředí a jejího subjektivního hodnocení. Ve třetí části jsou zjišťovány respondentovy osobní a sociodemografické charakteristiky a v poslední čtvrté části jsou respondenti dotazováni na své chování ve vztahu rezidenční lokalitě. Může se jednat o adaptaci na současné prostředí, úpravu podmínek nebo stěhování do jiné oblasti. Otázky týkající se především některých osobních charakteristik byly dále inspirovány dotazníkem, který při svém výzkumu v zázemí Prahy používaly autorky Kopečná a Špačková (2012).

Při sestavování dotazníku je také potřeba uvážit, jakým způsobem míru rezidenční spokojenosti měřit a číselně vyjadřovat, aby bylo možno s daty dále pracovat. Často je při hodnocení rezidenční spokojenosti využívána Lickertova škála, která se hojně využívá i v mnohých sociálněvědních výzkumech (Punch 2008)¹. Lu (1999) používá ve svém výzkumu poměrně širší měřítko, kdy nechává respondenty hodnotit svou spokojenost na stupnici 1-10. Lu (1999, s. 269) uvádí, jako příklad otázku: „*Jak byste na stupnici od 1 d 10 ohodnotili svůj dům (nebo byt), jako místo k životu? 10 je nejlepší a 1 nejhorší.*“ Kromě hodnocení spokojenosti jsou respondenti v některých výzkumech dotazováni na míru důležitosti, kterou danému faktoru přiřkládají a jakou roli v jejich životě hraje. Ve svém dotazníku se nejvíce blíží poslední zmíněné stupnici. Používám však užší škálu od 1 do 5. Pro respondenty je toto hodnocení nejsrozumitelnější, protože je stejné, jako ve škole. Stejnou stupnici používají i Kopečná a Špačková (2012)

Samotné dotazníkové šetření v obci Srubec probíhalo ve dvou vlnách, kdy bylo nejprve 23. 3. 2016 distribuováno 89 dotazníků a o týden později 30. 3. 2016 93 dotazníků na zbylá čísla popisná. Dotazníky byly umístěovány do poštovních schránek jednotlivých domů, doplněné průvodním dopisem, v němž bylo uvedeno několik termínů, kdy se pro vyplněný dotazník dostavím. V tabulce 1 je zaznamenán průběh dotazníkového šetření s údaji, kdy bylo vybráno kolik dotazníků.

¹ Lickertova škála: velmi spokojen/a, spíše spokojen/a, ani spokojen/a ani nespokojen/a, spíše

Tabulka 1: Průběh dotazníkového šetření

Datum distribuce	Počet vybraných dotazníků						Celkem vybráno		Vyplněno online		Respondent nezastižen		Odmítnuto vyplnit		Celkem
	1. den výběru		2. den výběru		3. den výběru										
23.3.2016	24.3.2016		30.3.2016		2.4.2016		43	48 %	13*	15 %	18	20 %	15	17%	89
	11	12 %	22	25 %	10	11 %									
30.3.2016	4.4.2016		6.4.2016		9.4.2016		49	53 %	15*	16 %	18	19 %	11	12 %	93
	12	13 %	24	26 %	13	14 %									
Celkem	23	13 %	46	25 %	23	13 %	92	51 %	22 28*	12 % 15 %	36	20 %	26	14 %	182

* Údaj o počtu obyvatel, kteří přislíbili vyplnění online

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Z tabulky číslo 1 vyplývá, že bylo vyplněno celkem 114 dotazníků, což značí vysokou 63% návratnost. Dva dotazníky byly nakonec ze zpracování pro svou nedostatečnou vyplněnost vyřazeny, další tři byly sice do zpracování zařazeny, ale neobsahovaly informace o složení rodiny respondenta a nejsou proto využitelné pro některé analýzy. Již bylo zmíněno, že samotné šetření bylo vzhledem k časové náročnosti obcházení jednotlivých domů rozděleno na dvě fáze. Před začátkem šetření jsem stál před rozhodnutím kolik dát respondentům času na vyplnění. Nakonec jsem přistoupil k tomu, že v první fázi provedu první kolo výběru hned následující den po distribuci a ve druhé fázi až následující týden. Z tabulky 1 je patrné, že v obou případech bylo napoprvé vybráno jen malé množství vyplněných dotazníků. V prvním případě se načasování projevilo jako nešťastné, jelikož následujícího dne začínaly velikonoční svátky, spojené se čtyřmi dny volna. Z toho důvodu nebylo poměrně velké množství obyvatel zastiženo ve své domácnosti. Množství oslovených dále sice projevilo zájem o účast v šetření, ale vzhledem ke krátkému času, který dostali na vyplnění, přislíbili odevzdání až následující týden.

Ve druhém případě byl často problém opačný, když obyvatelé buď na dotazník již zapomněli, nebo ho založili mezi nejrůznější reklamní letáky a vyhodili. Objevili se však i lidé, kteří považovali týden za krátký čas na vyplnění a přislíbili odevzdání v dalších termínech. V obou případech bylo větší množství dotazníků vybráno až při následujícím obcházení. Prokázalo se tedy, že příliš nezáleží na tom, kdy se zvolí datum prvního výběru, ale spíše na osobním kontaktu s respondenty a důsledném oslovování jednotlivých domácností. Často je také nutné obyvatelům ještě osobně vysvětlit účel a smysl šetření.

Ve snaze o co nejvyšší návratnost dotazníků byla respondentům nabídnuta možnost online vyplnění dotazníků. Odkaz na internetový dotazník byl uveden v průvodním dopisu. Vzhledem k anonymitě dotazníků nelze určit přesný počet vyplnění online v jednotlivých fázích. V tabulce 1 jsou uvedeny počty lidí, kteří online vyplnění přislíbili. Za obě fáze slíbilo online vyplnění 28 oslovených, z nichž však dotazník skutečně vyplnilo 22 lidí². Prokázalo se, že možnost online vyplnění sice zajistí nějaké odpovědi navíc, ale hlavní roli v podobných šetřeních bude i nadále hrát osobní obcházení a vybírání ručně vyplněných dotazníků. Později se však ukázalo, že webový formulář je poměrně praktickým pomocníkem při přepisování odpovědí.

Tabulka 2: Charakteristiky členů domácností

Ukazatel	Pohlaví				Nejvyšší dosažené vzdělání osob starších 15 let					
	Celkem	Muži	Ženy	Neuv.	Celkem	ZŠ	SŠ bez maturity	SŠ s maturitou	VŠ	Neuv.
Struktura členů zúčastněných domácností	367	171	180	16	275	26	45	108	87	9
	100 %	47 %	49 %	4 %	100 %	9 %	16 %	39 %	31 %	3 %
Průměrný věk členů zúčastněných domácností	33,58	35,2	33	7,45	39,31	26,38	48,81	42,43	44,46	33,67
Populace v zájmovém území v roce 2011	1696	847	849	0	1350	161	365	447	353	24
	100 %	50 %	50 %	0 %	100 %	12 %	26 %	33 %	26 %	2 %
Průměrný věk v zájmovém území v roce 2011	36	35,5	35,6	X						

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112, ČSÚ (2011)

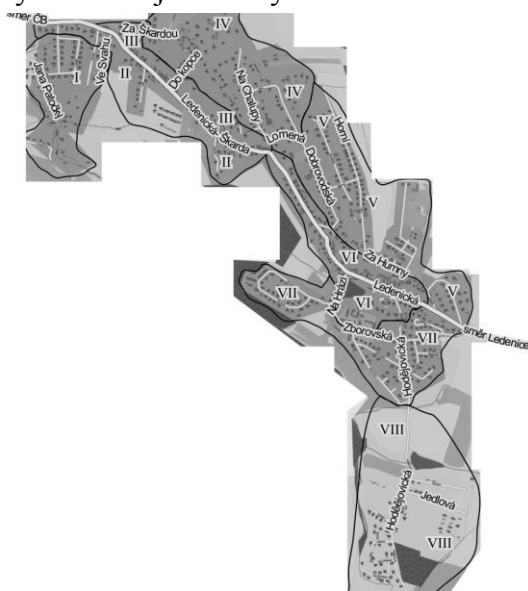
V tabulce 2 můžeme vidět charakteristiky členů domácností jednotlivých respondentů, kteří vyplnili dotazník. Při porovnání se skutečnou strukturou obyvatelstva je patrná poměrně dobrá reprezentativnost z hlediska pohlaví, byť dotazník přímo vyplňovaly převážně ženy, což může mít vliv na výsledky šetření. Je však možné, že na vyplňování dotazníku participovali oba partneři a na odpovědích se shodli. Ve věkové struktuře je u členů zúčastněných domácností pozorován nižší průměrný věk, který je však zaznamenán pouze u žen. U mužů se shoduje s populací zájmového území. Ve vzdělanostní struktuře jsou také patrné jisté rozdíly, kdy byly dotazníky častěji vyplňovány osobami s vyšším vzděláním na úkor těch s nižším, což však v podobných výzkumech není nikterak neobvyklé. Během šetření byla pozorována nižší návratnost v oblastech se starší zástavbou. Tento fakt je způsoben především tím, že některé domy jsou neobydlené nebo využívány pouze jako druhé bydlení. Obecně také panovala menší ochota vyplňovat dotazník u starousedlíků.

² Dotazník mohl vyplnit i někdo z nezastižených. To však nelze přímo zjistit.

Dotazníky byly nejprve převedeny do digitální podoby pomocí webového formuláře, vytvořeného pro online vyplňování. Tuto formu přepisu dotazníků považují za poměrně praktickou a čas šetřící. Dále bylo potřeba zpracovat otevřené odpovědi, aby bylo možno výsledky vizualizovat pomocí grafů a tabulek v softwaru Microsoft Excel. V empirické části jsou pak výsledky prezentovány pomocí metod deskriptivní statistiky a jsou i hledány spojitosti například mezi nejrozličnějšími charakteristikami respondentů a hodnocením spokojenosti. K těmto složitějším analýzám byl využit statistický software SPSS od společnosti IBM, kde byly hledány souvislosti s využitím kontingenčních tabulek, ve kterých můžeme usuzovat na vztah dvou proměnných mimo jiné pomocí analýzy standardizovaných reziduí³.

Pro statistické analýzy bylo nutné odpovědi kategorizovat do určitých skupin. Odpovědi byly tříděny například na základě typu domácnosti, kdy byly odlišeny tři základní kategorie: Senioři starší bezdětné páry, páry se staršími dětmi a rodiny s malými dětmi a mladé bezdětné páry⁴. Dalším kritériem třídění odpovědí byla délka pobytu v lokalitě, kde byly definovány 3 skupiny. První skupina zahrnuje osoby přistěhovalé před rokem 2005 (včetně), čili starousedlíky a první vlny suburbanitů.

Obrázek 3: Přehledová mapa obce s vymezením jednotlivých zón

Ve druhé skupině jsou zařazeni lidé, kteří se nastěhovali mezi lety 2006 a 2010 a v poslední skupině ti, kteří přišli po roce 2010. Uvažována byla také role polohy nemovitosti v hodnocení spokojenosti. Na obrázku 3 je zobrazena mapa, kde jsou vymezeny jednotlivé oblasti, kde respondenti specifikovali polohu svého bydliště. Pro statistické zpracování bylo nutné jednotlivé oblasti agregovat, kdy byly spojeny oblasti I-IV, V-VI a VII-VIII.

Zdroj: OSM (2016), vlastní úprava

³ Standardizované reziduum = Rozdíl teoretické a skutečné četnosti dělený odmocninou z očekávané četnosti. Kritická hodnota standardizovaného rezidua pro zamítnutí nulové hypotézy o nezávislosti jeví je 1, 96.

⁴ Jako hranice rozlišení mladších a starších dětí byl určen věk 10 let. Pokud se v domácnosti objevily děti z obou skupin, byl brán jako určující věk mladšího potomka. Do kategorie starších bezdětných párů jsou zařazeny osoby nad 40 let do kategorie mladších bezdětných párů osoby do 40 let.

5 PŘEDSTAVENÍ PŘÍPADOVÉ LOKALITY

Následující kapitola je zaměřena na seznámení se zájmovým územím, kterým se zabývám v empirické části bakalářské práce. Nejprve je krátce představen vývoj suburbanizačního procesu v zázemí Českých Budějovic a jeho specifika v kontextu Česka. Druhá část této kapitoly představuje již samotnou případovou lokalitu - obec Srubec. Důraz je kladen na základní statistické údaje, rozvoj bytové výstavby v uplynulých 25 letech a seznámení s vybaveností obce.

5.1 Suburbanizace Českých Budějovic

V zázemí Českých Budějovic je možno pozorovat první náznaky suburbanizace, podobně jako v Praze, již v meziválečném období (Kubeš 2009). V období socialismu je i na úrovni Českých Budějovic patrný jistý ústup suburbanizace, ale již v 60. letech minulého století populačně rostly některé obce v zázemí Českých Budějovic a to právě díky suburbanizaci (Kubeš 2009). V 70. a 80. letech minulého století již rostlo velké množství obcí v českobudějovickém zázemí. V tomto období odcházeli do suburbii především obyvatelé s vyššími příjmy a nejrůznějšími konexemi, kteří byli navázáni na českobudějovické stavební podniky (Kubeš 2009). Na význam českobudějovické suburbanizace v období socialismu upozorňuje i Ouředníček a Čejková (2009) a přičítají ho mimo jiné také tradici českobudějovického stavebnictví. Nástup porevoluční suburbanizace byl podle Kubeše (2009) v českobudějovické aglomeraci poměrně pozvolný a můžeme ho datovat až do druhé poloviny 90. let 20. století do let 1997-1998. V období na přelomu tisíciletí je datováno množství developerských projektů a lokalit masivní bytové výstavby (Kubeš 2009). Mezi nejvýznamnější českobudějovická suburbia patří například obce Srubec, Borek, Staré Hodějovice a další. Všechna zmíněná suburbia jsou vázána na dřívější zástavbu, jedinou výjimkou je lokalita Kodetka v katastru obce Hlincová Hora (Ouředníček, Čejková, 2009, Kubeš, 2009) (obrázek 4).

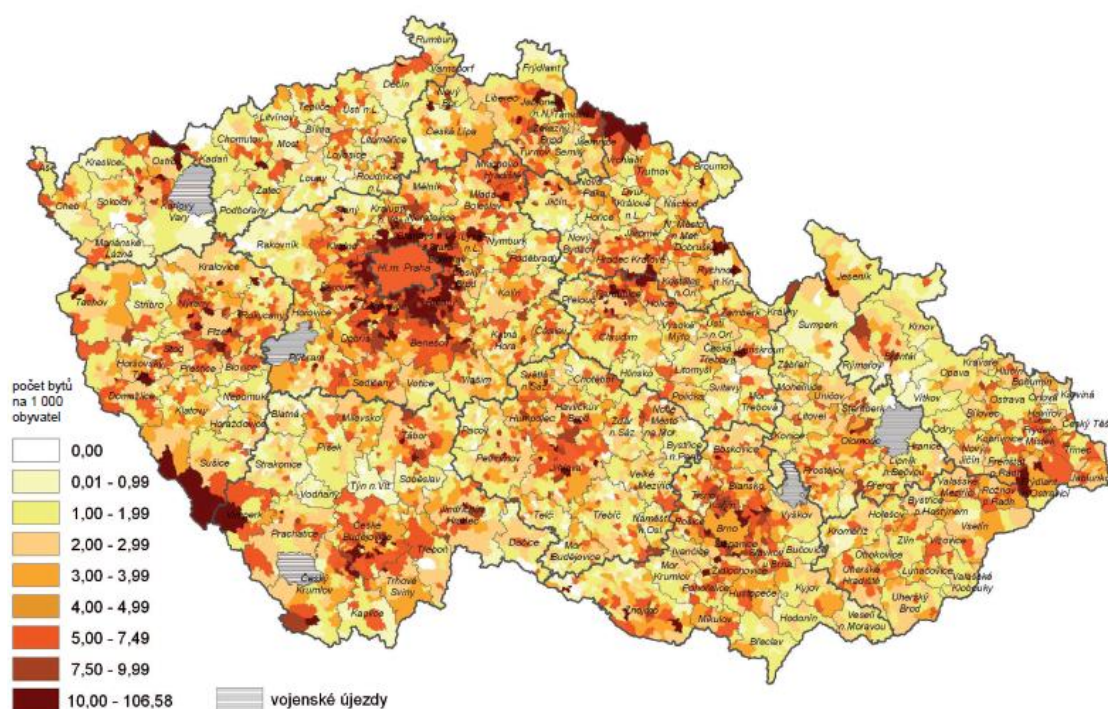
Obrázek 4: Rezidenční lokalita Kodetka

Zdroj: Kodetka (2016)

Ve srovnání s dalšími českými městy je českobudějovická suburbanizace, především její rezidenční složka, poměrně silná a například v intenzitě bytové výstavby⁵ v letech 1997-2006 dosahovalo českobudějovické zázemí nejvyšších hodnot hned po pražském (Ouředníček, Čejková, 2009) (obrázek 5). Dalším důležitým ukazatelem je poměr mezi dokončenými byty v zázemí a vlastním městě mezi lety 1997 a 2006, kde České Budějovice jako jediné české město vykazují vyšší počet dokončených bytů v zázemí než ve vlastním městě. Tento fakt lze ale přičíst i poměrně úzkému vymezení administrativních hranic města, které je velmi důležité pro výzkum rezidenční suburbanizace (Ouředníček, Čejková 2009). K poměrně intenzivnímu rozvoji rezidenční suburbanizace přispívá i specifická poloha města v Českobudějovické pánvi, kdy je město často zasaženo inverzní oblačností, které se snaží někteří obyvatelé vyhnout stěhování do vyvýšených oblastí například Lišovského prahu (Kubeš 2009).

Obrázek 5: Intenzita bytové výstavby v Česku v letech 1997-2012

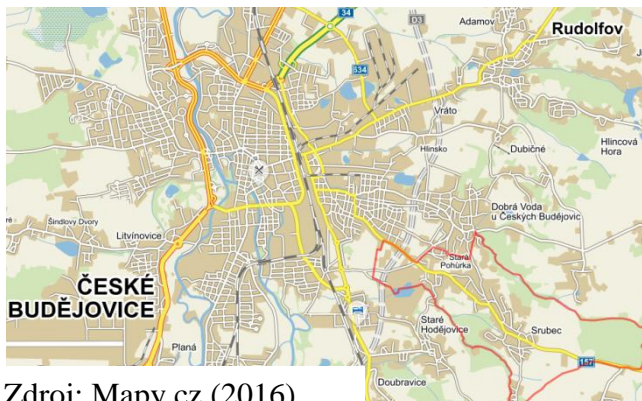
Zdroj: ČSÚ (2014)

⁵ intenzita bytové výstavby = Údaj o průměrném počtu dokončených bytů na 1000 obyvatel (Ouředníček, Čejková, 2009)

5.2 Obec Srubec

Obec Srubec se nachází jihovýchodně od Českých Budějovic v jejich těsné blízkosti (obrázek 6). Intravilán obce má poměrně protáhlý tvar a specifické je také převýšení, jelikož část obce leží ještě v Českobudějovické pánvi a další část již výrazně výše

Obrázek 6: Poloha Srubce v zázemí ČB

Zdroj: Mapy.cz (2016)

na Lišovském prahu. Převýšení činí až 100 m. K obci náleží jedna místní část - Stará Pohůrka. V roce 2014 žilo v celé obci 2211 obyvatel a Srubec tak patří k největším a nejdynamičtěji se rozvíjejícím suburbiím českobudějovického zázemí. Hlavní výhodou tohoto suburbia je především blízkost Českých Budějovic a jejich velmi dobrá dostupnost osobním automobilem. V tabulce číslo 3 a grafu číslo 1 je patrný velice strmý nárůst počtu obyvatel v období po roce 1989. Za 25 porevolučních let se počet obyvatel více než ztrojnásobil.

Tabulka 3: Statistické ukazatele obce

Ukazatel	Celá obec	Obec bez místní části
Počet obyvatel 1991	695	498
Počet obyvatel 2014	2211	1696*
Počet domů 1991	267	195
Počet domů 2014	763	570*
Podíl dětí do 14 let v roce 2014	19,4 %	20,4 %*
Podíl obyvatel nad 75 let v roce 2014	2,5 %	2,8 %*
Průměrný věk v roce 2014	37,3	35,54*

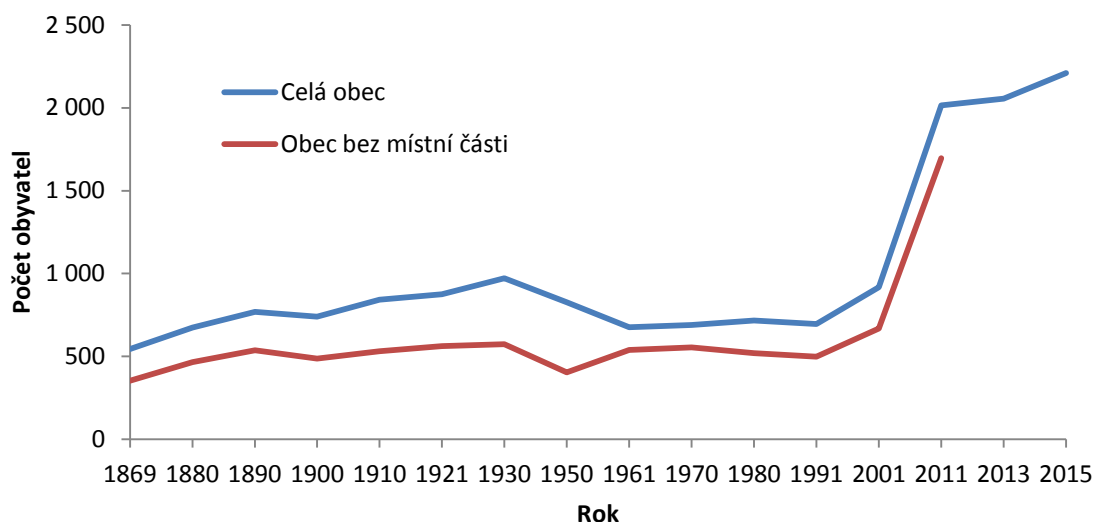
* Nejaktuálnější dostupný údaj za rok 2011

Zdroje: ČSÚ (2013), ČSÚ (2015b), ČSÚ (2014), ČSÚ (2011)

V letech 2009-2014 bylo ve Srubci dokončeno 187 nových bytů a intenzita bytové výstavby dosahovala hodnoty 15,97 (ČSÚ 2015a). Přehled počtu dokončených bytů v letech 2002-2014 je znázorněn na grafu 2. V žádné obci českobudějovického zázemí nebylo v těchto letech dokončeno více bytů. Co se týče intenzity bytové

výstavby, dosahovaly vyšších hodnot z českobudějovického zázemí pouze obce Roudné, Vrátó, Adamov a Jivno (ČSÚ, 2015a). Čilý stavební ruch panuje na mnoha místech obce i v současné době. Příkladem je výstavba v lokalitě „Na Štětkách“ na jihovýchodním okraji obce (obrázek 7).

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel obce Srubec

Zdroj: ČSÚ (2013), ČSÚ (2015b),

V současné době není obec příliš vybavena službami. Občanům je k dispozici jeden menší obchod s potravinami a dvě restaurace. Jedna se nachází v místní části Stará Pohůrka, druhá přímo ve Srubci. Občané mohou dále v odpoledních a večerních hodinách navštěvovat obecní knihovnu. V obci se nachází mateřská škola, jejíž kapacita byla před několika lety rozšířena o novou budovu (příloha 15). V současné době je plánována výstavba základní školy ve Srubci, která je vzhledem k vysokému a stále rostoucímu počtu rodin s dětmi více než potřebná.

V obci působí několik zájmových spolků sdružujících obyvatele. Patří mezi ně TJ Slavoj Srubec - oddíl kopané, Sbor dobrovolných hasičů, Sdružení

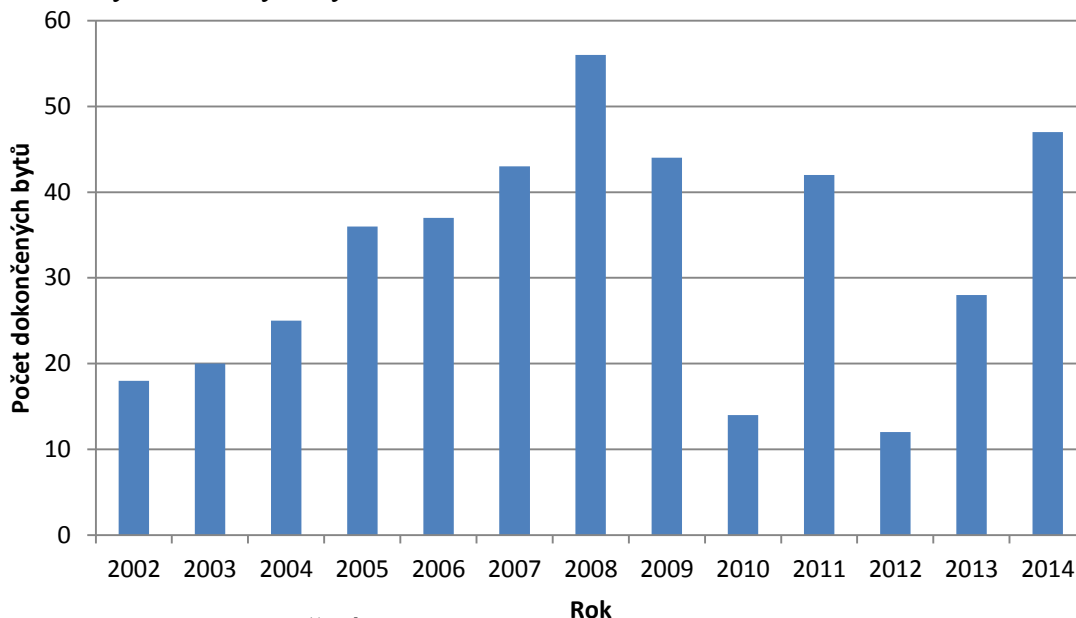
Obrázek 7: Výstavba nových rodinných domků v lokalitě „Na Štětkách“

Zdroj: Archiv autora, duben 2016

myslivců, Klub maminek s dětmi a Sdružení žen (Obec Srubec 2016). Obec je napojena na českobudějovickou městskou hromadnou dopravu, kdy do obce zajíždí ve všední dny 30 spojů denně a o víkendech a svátcích polovina (DP Města České Budějovice, 2016).

Graf 2: Počty dokončených bytů v obci Srubec v letech 2002-2014

Zdroj: Veřejná databáze ČSÚ (2016)

Tématem je dnes také nové dopravní řešení v souvislosti s výstavbou dálničního obchvatu Českých Budějovic, který povede mezi Srubcem a Českými Budějovicemi. V souvislosti s výstavbou dálnice by měl být vystavěn obchvat Srubce, který bude zároveň plnit funkci dálničního přivaděče. Současný průtah obcí je přehlacen dopravou a obchvat je tudíž nutný. Plánovaná severní varianta vyvolává nevoli u některých obyvatel, jelikož vede poměrně blízko nové zástavby a panují obavy o zhoršení dopravní situace v dotčených částech obce (obrázek 8).

Obrázek 8: Plánovaná trasa obchvatu v blízkosti zástavby

Zdroj: Archiv autora, duben 2016

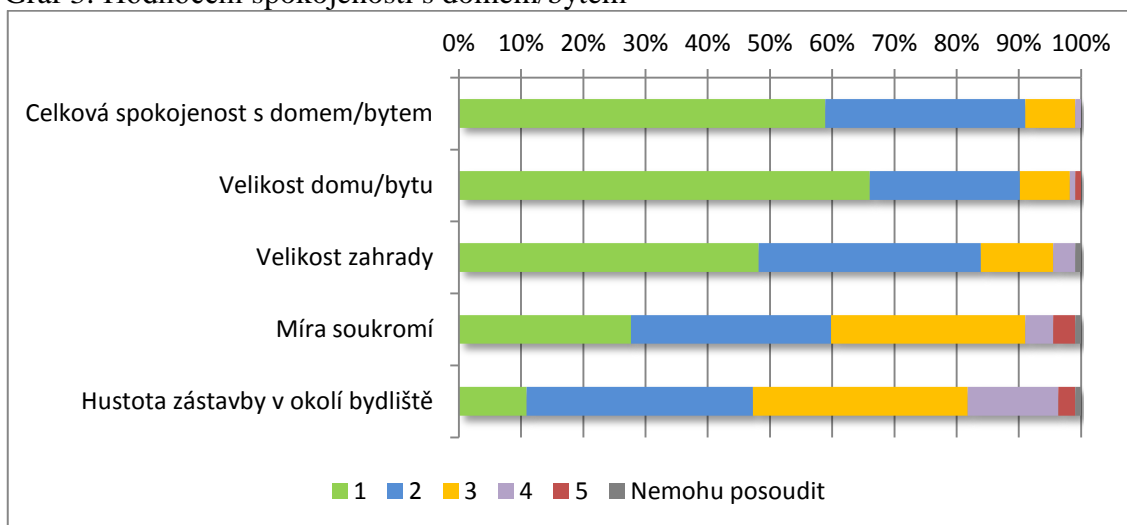
6 REZIDENČNÍ SPOKOJENOST V OBCI SRUBEC V ZÁZEMÍ ČESKÝCH BUDĚJOVIC

Empirická část práce vychází z dotazníkového šetření, které bylo v obci Srubec provedeno na přelomu měsíců března a dubna roku 2016. Metodika šetření je podrobně popsána v předchozí kapitole. Tato kapitola je věnována seznámení s výsledky samotného šetření. Nejprve jsou formou grafů prezentovány odpovědi všech respondentů týkající se spokojenosti s nejrůznějšími aspekty spojenými s bydlením v suburbánním sídle. Snahou je také nalézt nejrůznější faktory, které rezidenční spokojenost ovlivňují. Odpovědi jsou rozděleny tematicky do jednotlivých bloků. Prostor je dále věnován hodnocení pozitiv a negativ spojených s životem v obci a způsobům adaptace nespokojených obyvatel.

6.1 Spokojenost obyvatel s dílčími aspekty rezidenční spokojenosti

Nejprve respondenti hodnotili charakteristiky spojené s jejich bytem/domem a jeho nejbližším okolím (graf 3). Je patrné, že lidé jsou se svým bydlením jako takovým velmi spokojeni. Kladně byla hodnocena především velikost domu a zahrady. Trochu hůře již byly vnímány aspekty týkající se spíše okolí samotného bydliště spojené s mírou soukromí a hustotou zástavby v oblasti.

Graf 3: Hodnocení spokojenosti s domem/bytem

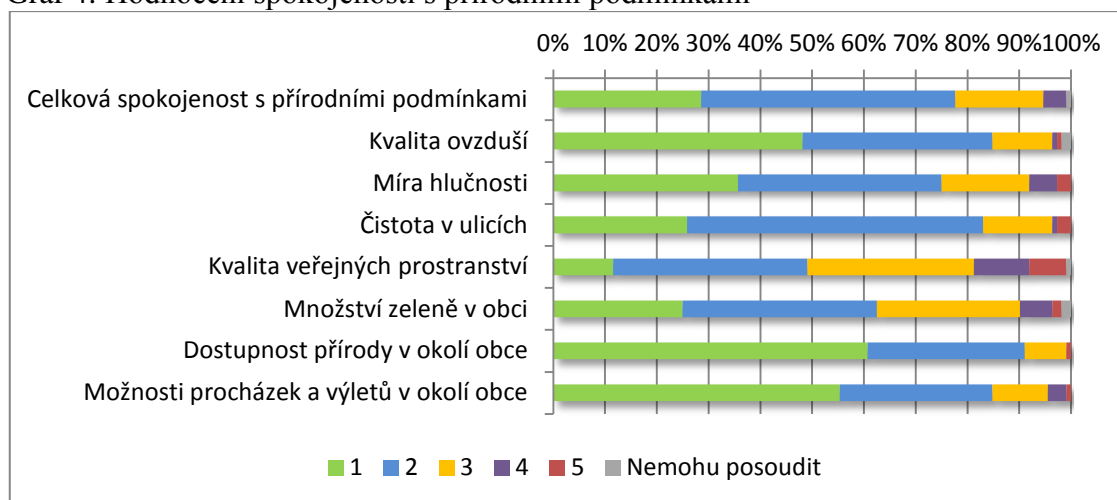

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost

Hodnocení byly dále podrobeny přírodní podmínky a obsaženy byly i otázky zaměřené na vnímání veřejných prostranství v obci. V této oblasti panovala opět vesměs spokojenost (graf 4). Pozitivně obyvatelé hodnotili dostupnost přírody v okolí obce, spojenou s možností procházek a výletů, a kvalitu ovzduší. U otázek zaměřených na veřejný prostor obce se s nejkvalitnějším hodnocením setkala čistota v ulicích. Horší hodnocení bylo zaznamenáno u kvality samotných veřejných prostranství a množství zeleně, které se v nich nachází.

Graf 4: Hodnocení spokojenosti s přírodními podmínkami

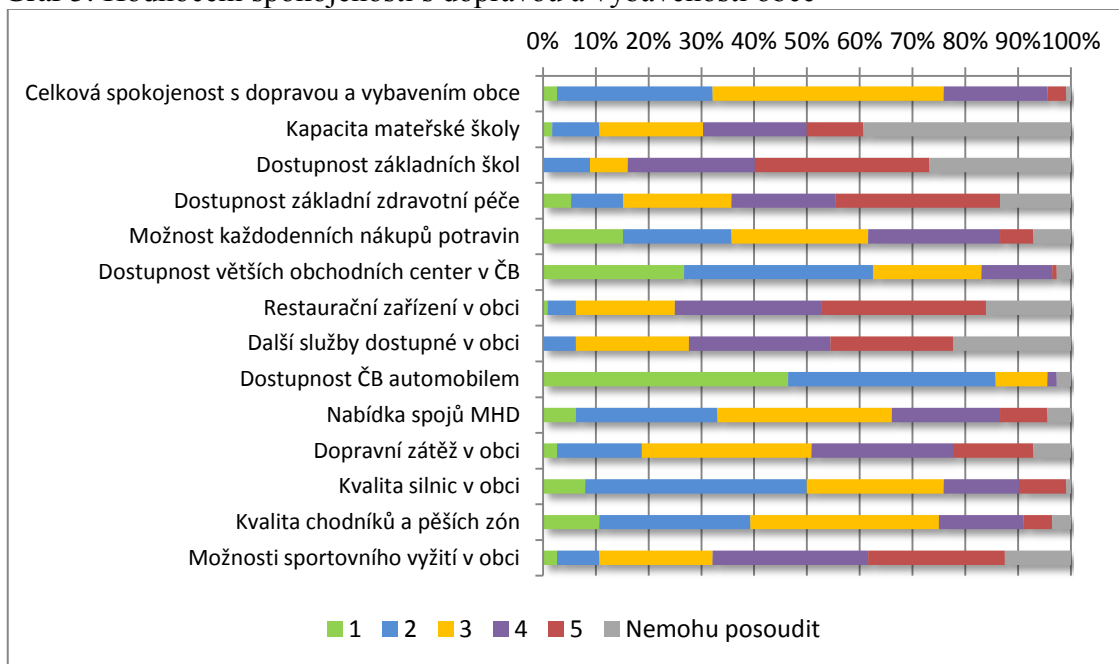
Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost

Nejhůře byly během dotazníkového šetření hodnoceny otázky týkající se dopravních podmínek a vybavenosti obce (graf 5). Zde vyčnívá záporné hodnocení kapacity mateřské školy a dostupnosti škol základních. Je také zaznamenán vysoký podíl respondentů, kteří se k otázkám nevyjádřili, protože jsou skupiny obyvatel (např. senioři), kteří se s danou problematikou nesetkali, případně pro ně není důležitá.

Většina obyvatel se však již vyjádřila k možnostem nákupů v obci. Nachází se zde pouze jeden malý obchod, a proto jsou tyto možnosti více než omezené, což se odráží i na jejich hodnocení. O poznání kladněji jsou pak hodnoceny možnosti nákupů ve větších obchodních centrech v Českých Budějovicích, které jsou dle hodnocení respondentů velmi dobře dostupné automobilem, jenž vlastní naprostá většina zúčastněných domácností. S dostupností krajského města souvisí i hodnocení nabídky spojů MHD, kde jsou odpovědi rozděleny přibližně na třetiny. Naopak téměř výhradně záporně jsou hodnoceny možnosti sportovního vyžití přímo v obci, jelikož se zde nenachází žádné sportoviště, kde by mohli dospělí nebo děti trávit svůj volný čas.

Graf 5: Hodnocení spokojenosti s dopravou a vybaveností obce

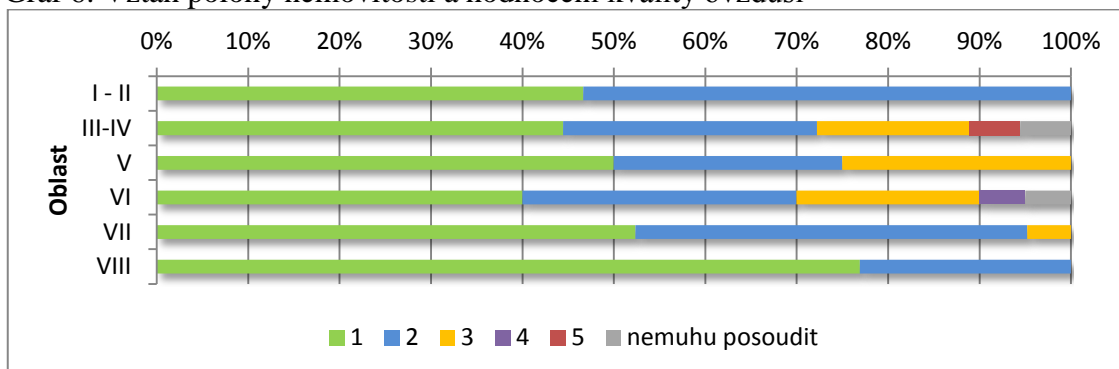

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost

Lze předpokládat, že hodnocení vybavenosti a dopravy bude ovlivněno polohou bydliště respondenta. Analýza reziduí v kontingenční tabulce potvrdila, že obyvatelé v dolní části obce hodnotí výrazně častěji nabídku spojů MHD neutrální známkou. Vliv polohy bydliště na hodnocení dalších faktorů se díky menšímu počtu nashromážděných odpovědí v jednotlivých oblastech nepodařilo statisticky prokázat (přílohy 6-8). Při bližším pohledu na rozložení odpovědí v jednotlivých částech obce, se již ukázaly jisté rozdíly. Například je kladněji hodnocena kvalita ovzduší (graf 6) a dopravní zátěž v oblastech více vzdálených od hlavní silnice.

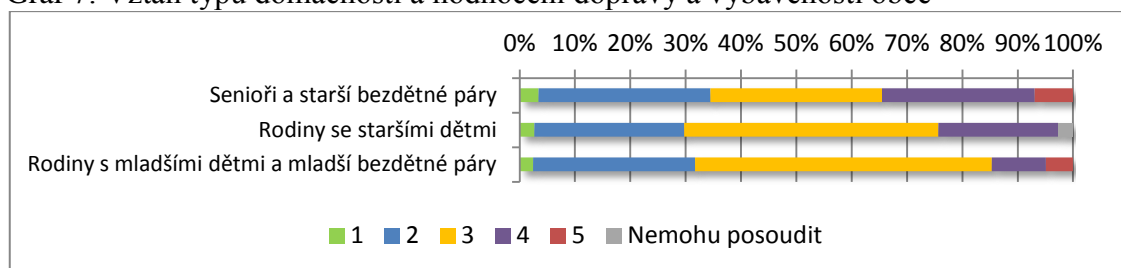
Graf 6: Vztah polohy nemovitosti a hodnocení kvality ovzduší

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112, Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost, přesné vymezení jednotlivých oblastí je uvedeno v metodické části

Dále byl prověřován vztah typu domácnosti⁶ a hodnocení přírodních podmínek a dopravy s vybaveností, kde se však statisticky významné rozdíly také neprokázaly (příloha 3). Při bližším zkoumání dat se na rozdíl od hodnocení polohy nemovitosti již žádné významnější rozdíly v rozložení dat neukázaly. Jen u starších lidí byl zaznamenán mírně vyšší podíl negativních odpovědí v souvislosti s vybavením obce (graf 7). Zvýšený podíl záporných odpovědí u starších lidí lze přičíst jejich snížené mobilitě a větším nárokům na dostupnost služeb v místě bydliště (Temelová, a kol. 2010)

Graf 7: Vztah typu domácnosti a hodnocení dopravy a vybavenosti obce

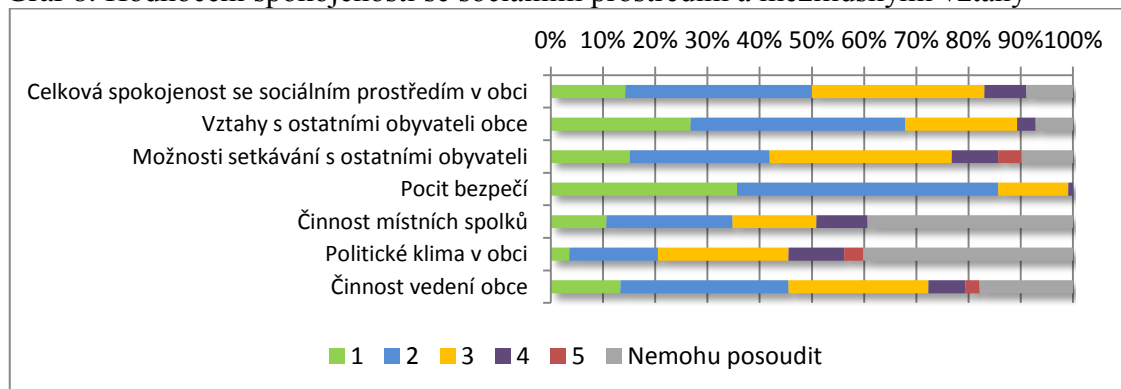

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost

Obyvatelé byli též dotazováni na spokojenost v sociální oblasti a mezilidských vztazích (graf 8), kde jsou zaznamenány poměrně kladné odpovědi. Dobře jsou až na výjimky vnímány vztahy s ostatními obyvateli, méně pak možnosti setkávání. Vůbec nejlepší hodnocení bylo zaznamenáno u pocitu bezpečí, který je, jak se ukáže později, pro celkovou spokojenost velice důležitý. Další otázky se týkaly například činnosti místních spolků nebo politického klimatu obce, ke kterým se poměrně vysoký podíl lidí nevyjádřil. S činností vedené obce jsou obyvatelé vcelku spokojeni, nicméně se objevili i respondenti, kteří ji ohodnotili záporně.

Graf 8: Hodnocení spokojenosti se sociálním prostředím a mezilidskými vztahy

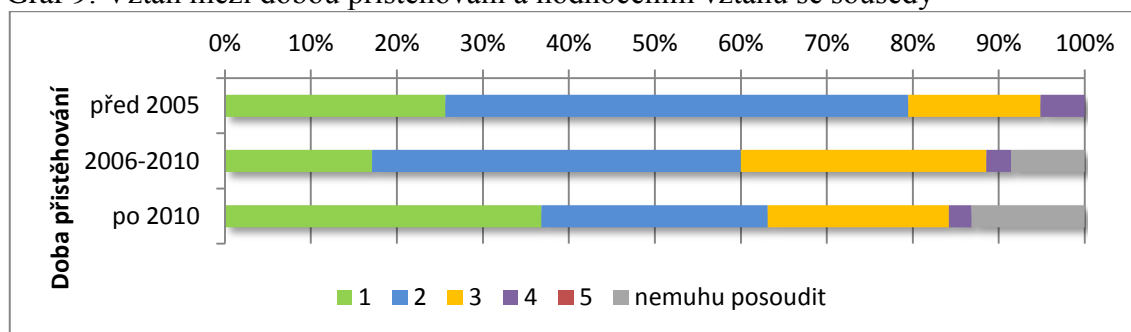
Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost

⁶ Senioři a starší bezdětné páry, rodiny se staršími dětmi, rodiny s malými dětmi a mladé páry.

Jedním z předpokladů prověřovaným v rámci práce byl ten, že obyvatelé žijící v lokalitě delší dobu budou vykazovat vyšší spokojenost se sociálním prostředím a mezilidskými vztahy. Vyšší spokojenost bývá přisuzována delšímu působení sociálních interakcí a delší adaptaci na rezidenční prostředí (Parkes a kol. 2002). Na příkladu obce Srubec v zázemí Českých Budějovic se vliv doby strávené na hodnocení sociálního prostředí, nepodařilo statisticky prokázat (příloha 5). Nebyl prokázán ani vliv typu domácnosti na hodnocení sociálního prostředí a mezilidských vztahů (příloha 4). Při zkoumání rozložení jednotlivých odpovědí se u starších lidí projevil mírně vyšší podíl kladných hodnocení sociálního prostředí (příloha 11), který se však statistickým testováním nepodařilo prokázat. Ukázalo se také, že obyvatelé, kteří se přistěhovali před rokem 2005, poměrně častěji uváděli vyšší spokojenost se vztahy se sousedy (graf 9).

Graf 9: Vztah mezi dobou přistěhování a hodnocením vztahu se sousedy

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost

Někteří autoři (např. Amerigo a Aragones 1997) upozorňují na důležitost setkávání a spolkové činnosti při formování rezidenční spokojenosti obyvatel. V rámci šetření byli respondenti dotazováni, zda se účastní obecních akcí a jestli jsou členy nějakého obecního spolku. Pro upřesnění pohledu na společenský život obce byli dotazovaní požádáni o uvedení tří posledních akcí, kterých se zúčastnili. Alespoň jedné akce ročně se zúčastňuje 81 % dotázaných, kteří nejčastěji uváděli, že se akcí zúčastňují 3-5x ročně, ale v menší míře se objevili i lidé, kteří se účastní pravidelně každý týden nebo měsíc. Mezi příklady akcí, kterých se obyvatelé zúčastnili v poslední době, byly nejčastěji uváděny sešlosti spojené s vánočními svátky a adventem. Často navštěvované byly také nejrůznější plesy a díky vysokému počtu rodin s dětmi i akce pro děti různého věku.

Obyvatelé mají možnost sdružovat se v několika zájmových spolcích, které působí na území obce. V dotazníkovém šetření jich 16 % dotázaných uvedlo, že jsou členy nějakého občanského spolku. Nejvíce obyvatel se sdružuje ve sboru dobrovolných hasičů, dalšími uváděnými spolky byly klub maminek s dětmi a spolek žen. Tři respondenti uvedli, že jsou členy fotbalového oddílu TJ Slavoj Srubec, a další tři deklarovali své členství v komunálně-politických sdruženích Srubec, místo k životu a Občané pro Srubec.

Lze předpokládat, že obyvatelé, kteří se častěji zúčastňují obecních akcí, budou kladněji hodnotit svou spokojenost se sociálním prostředím a vztahy s ostatními obyvateli obce. Tento předpoklad byl prověřován pomocí analýzy reziduí v kontingenčních tabulkách v softwaru SPSS. Pro tuto analýzu byly respondenti rozděleni do několika skupin⁷. Nepodařilo se potvrdit, že by frekvence zúčastňování měla statisticky významný vliv na hodnocení spokojenosti se sociálním prostředím a vztahy s ostatními obyvateli obce. U vztahů s ostatními obyvateli byl poměrně zajímavý podíl respondentů, kteří se společenských akcí nezúčastňují, ale přesto uvádějí vysokou spokojenost se vztahy s ostatními obyvateli. Zde hrají roli pravděpodobně neformální vztahy, kdy se lidé například scházejí doma a nepotřebují se účastnit obecních akcí (příloha 9).

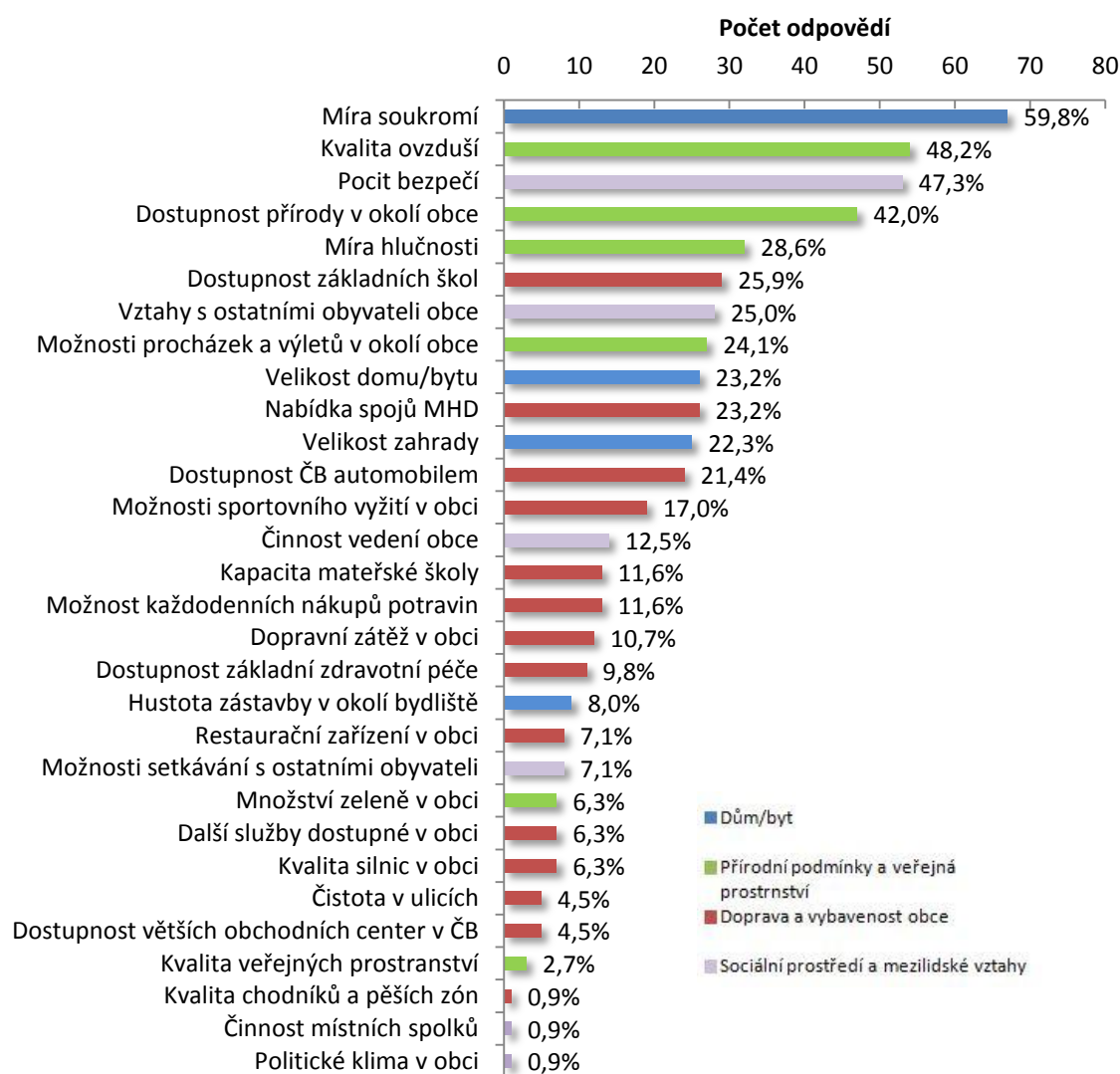
⁷ Nezúčastňují se, účast 1x ročně, více účastí ročně, účast častěji než měsíčně.

6.2 Formování celkové spokojenosti obyvatel

Na základě hodnocení všech dílčích aspektů, které je prezentováno v předchozí podkapitole, je formována celková spokojenost obyvatel v dané lokalitě. Roli však hraje i to, jakou důležitost jednotlivým faktorům přisuzují a co pro ně hraje největší roli. Následující podkapitola je zaměřena na představení toho co je pro obyvatele nejdůležitější a jaká je celková míra jejich rezidenční spokojenosti. Prostor je také věnován představení největších negativ a pozitiv spojených s životem v obci.

6.2.1 Co je důležité pro rezidenční spokojenost obyvatel?

Graf 10: Nejdůležitější faktory ovlivňující spokojenost obyvatel⁸

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

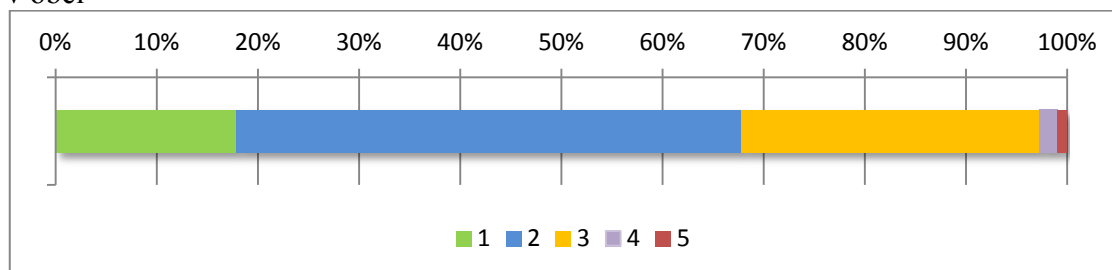
⁸ Odpovědi jsou seřazeny podle toho, jak často byly zmiňovány jednotlivými respondenty.

Respondenti měli za úkol označit v nabídce všech faktorů, u kterých hodnotili svou spokojenost ty, které považují pro svůj život v lokalitě za nejdůležitější⁹ (graf 10). Odpovědi na tuto otázku dávají poměrně dobrý přehled o tom co je pro obyvatele důležité a co může nejvíce snižovat nebo zvyšovat jejich celkovou rezidenční spokojenost. Obecně mezi častěji uváděnými faktory můžeme nalézt ve zvýšené míře ty, které jsou spojeny s přírodními podmínkami. Dále byly častěji uváděny míra soukromí, pocit bezpečí a velikost domu a zahrady.

Všechny výše zmíněné faktory jsou obyvateli hodnoceny vesměs pozitivně, což vysvětluje vyšší míru celkové rezidenční spokojenosti obyvatel obce (graf 11). Naopak faktory, které byly v šetření hodnoceny nejhůře, týkající se například vybavenosti obce mezi méně častými odpověďmi. Není nikterak překvapivé, že ve chvíli kdy jsou lidé spokojeni s tím, co považují za důležité, budou kladně hodnotit i svou celkovou spokojenost. Naopak faktory, které jsou hodnoceny negativně, ale dotýčný jim nepřisuzuje přílišnou důležitost, rezidenční spokojenost příliš nesníží. Mezi častěji uváděnými faktory se objevovaly i výjimky v podobě dostupnosti základních škol a nabídky spoju MHD, které byly hodnoceny negativněji. Bylo prověřeno rozložení odpovědí u obyvatel, kteří uvedli dostupnost základních škol mezi nejdůležitějšími aspekty, a ukázalo se, že jejich hodnocení se výrazně neliší od ostatních. U obyvatel, kteří považují za důležitou nabídku spoju MHD, se také nepotvrdilo negativnější hodnocení celkové rezidenční spokojenosti.

6.2.2 Celková rezidenční spokojenost

Graf 11: Rozložení odpovědí na otázku „Jaká je Vaše celková spokojenost s životem v obci“

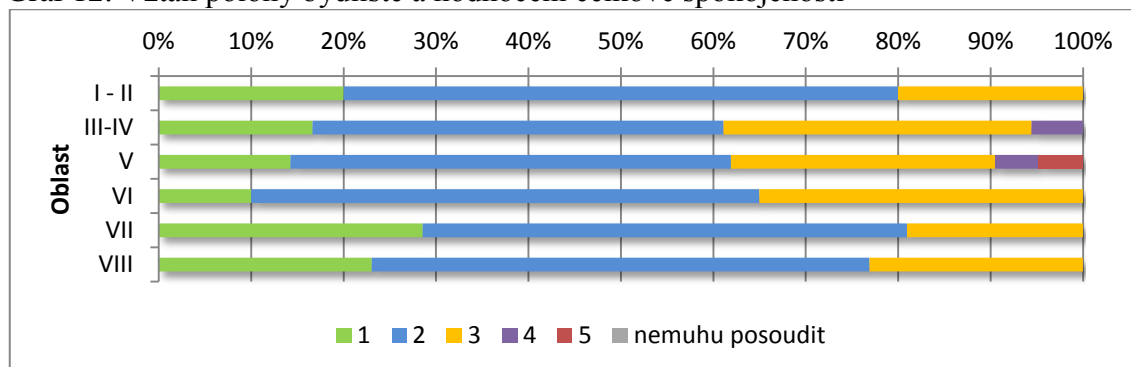
Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost

⁹ Obyvatelé označovali pět nejdůležitějších faktorů.

Byť můžeme pozorovat vysokou míru rezidenční spokojenosti, bylo snahou nalézt určité rozdíly mezi skupinami obyvatel. Nejprve bylo prověřováno rozložení odpovědí na otázku týkající se celkové spokojenosti v různých typech domácností.¹⁰ Zde se v rozložení odpovědí neprojevovaly výraznější rozdíly (příloha 12), které nepotvrdilo ani statistické testování v softwaru SPSS (příloha 2). Dále byl prověřován předpoklad, že obyvatelé, kteří strávili v lokalitě delší dobu, jsou celkově spokojenější. Rozložení odpovědí ve skupinách obyvatel, kteří se přistěhovali před rokem 2005, mezi roky 2006-2010 a po roce 2010, je téměř shodné (příloha 13). Rozdíly se nepotvrdily ani s využitím statistických metod (příloha 5). V hodnocení celkové spokojenosti může hrát určitou roli také poloha bydliště. Při zkoumání rozložení jednotlivých odpovědí podle různých oblastí bylo zaznamenáno kladnější hodnocení ve dvou lokalitách v horní části obce na jejím jihovýchodním okraji, kde převažuje nová zástavba (graf 12). Kladnější odpovědi byly také zaznamenány na druhém okraji obce. Vzhledem k počtu odpovědí se však opět nepodařilo rozdíly statisticky prokázat (příloha 6).

Graf 12: Vztah polohy bydliště a hodnocení celkové spokojenosti

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112, Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost, přesné vymezení jednotlivých oblastí je uvedeno v metodice práce

6.2.3 Pozitiva a negativa spojená s životem v obci

V samostatné otázce byli respondenti požádáni o uvedení největších negativ a pozitiv spojených s životem v obci. Byl zvolen otevřený typ otázky, aby respondenti nebyli ovlivněni určitou nabídkou a sami se zamysleli nad tím, co oceňují a naopak kritizují. V tabulce číslo 4 je uveden přehled největších negativ, jak je uváděli příslušníci různých typů domácností a v tabulce číslo 5 přehled naopak pozitiv.

¹⁰ Senioři a starší bezdětné páry, rodiny se staršími dětmi, rodiny s malými dětmi a mladé páry

Ve výčtu negativ se vůbec nejčastěji objevila zmínka týkající se chybějící základní školy, která trápí především rodiče mladších dětí. Často se také objevovaly stížnosti na nedostatečný počet spojů MHD, případně nedostupnost zastávek. Vzhledem k malé vybavenosti obce lidé často uváděli nespokojenost s vybavením obce službami jako například poštou nebo bankomatem. Podle odpovědí respondentů je také patrné, že v obci není příliš mnoho možností volnočasového vyžití pro děti i dospělé.

Tabulka 4: Přehled největších negativ spojených s životem v obci

Uváděné negativum	Typ domácnosti							
	Celkem		Senioři a starší páry		Rodiny se staršími dětmi		Rodiny s malými dětmi a mladé páry	
	Podíl*	Počet	Podíl*	Počet	Podíl*	Počet	Podíl*	Počet
Chybějící ZŠ	13%	26	4%	1	11%	7	18%	18
MHD (nedostupnost/málo spojů)	9%	18	4%	1	12%	8	9%	9
Nedostatečná občanská vybavenost (služby)	9%	17	18%	5	6%	4	8%	8
Málo možností volnočasové a sportovního vyžití	9%	17	0%	0	11%	7	10%	10
Málo možností kulturního vyžití a setkávání s lidmi	8%	15	11%	3	11%	7	5%	5
Málo dětských hřišť a vyžití pro děti	6%	12	0%	0	9%	6	6%	6
Malá kapacita mateřské školy	6%	11	0%	0	2%	1	10%	10
Nevyhovující restaurace	5%	10	7%	2	5%	3	5%	5
Chybějící větší obchod v obci	5%	9	7%	2	3%	2	5%	5
Dopravní zátěž a znečištění ovzduší	4%	7	14%	4	2%	1	2%	2
Ostatní	26%	51	36%	10	30%	20	21%	21
Celkem	100%	193	100%	28	100%	66	100%	99

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112, *Podíl z celkového počtu uvedených negativ

Mezi uváděnými pozitivy můžeme nejčastěji nalézt odpovědi spojené s určitým kompromisem mezi blízkostí a dostupností Českých Budějovic, kde většina obyvatel pracuje, nakupuje, případně navštěvuje lékaře, a blízkostí a dostupností přírody. Dále byla mezi pozitivy uváděna také s přírodou spojená kvalita ovzduší v obci. Obyvatelé si také pochvalovali klid, míru soukromí, ale i vztahy se sousedy. Mezi největšími klady můžeme nalézt i zmínky ohledně vedení obce, kde byla v některých případech vyzdvihována především změna ve vedení obce po posledních komunálních volbách na podzim roku 2014.

Hodnocení pozitiv a negativ koresponduje s výsledky předchozích výzkumů provedených v Česku i zahraničí. V suburbii v Estonsku jsou také kladně hodnoceny dostupnost přírody a kvalita bydlení (Kährik a kol. 2012). Z tabulky 5 je sice patrné, že kvalita bydlení není na příkladu obce Srubec uváděna mezi největšími pozitivy, ale

hodnocena je poměrně kladně. K podobným výsledkům dospěly i autorky Kopečná a Špačková (2012) na příkladu Říčán v zázemí Prahy. Jak v Estonsku, tak v zázemí Prahy jsou pak podobně jako v zázemí Českých Budějovic negativně hodnoceny nabídka služeb, možnosti volnočasového vyžití a nabídka spojů MHD.

Tabulka 5: Přehled největších pozitiv spojených s životem v obci

Uváděné pozitivum	Typ domácnosti							
	Celkem		Senioři a starší páry		Rodiny se staršími dětmi		Rodiny s malými dětmi a mladé páry	
	Podíl*	Počet	Podíl*	Počet	Podíl*	Počet	Podíl*	Počet
Blízkost přírody	24%	48	15%	6	28%	21	24%	21
Klid	20%	39	28%	11	18%	13	17%	15
Dostupnost ČB	15%	29	10%	4	12%	9	19%	16
Sousedé	8%	15	8%	3	5%	4	9%	8
Kvalita ovzduší	7%	13	13%	5	8%	6	2%	2
Soukromí	5%	9	5%	2	5%	4	3%	3
Bezpečnost	4%	7	5%	2	4%	3	2%	2
MHD	4%	7	3%	1	5%	4	2%	2
Kvalita bydlení	3%	6	5%	2	1%	1	3%	3
Vedení obce	2%	4	5%	2	0%	0	2%	2
Ostatní	11%	22	3%	1	12%	9	14%	12
Celkem	100%	199	100%	39	100%	74	100%	86

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112, *Podíl z celkového počtu uvedených pozitiv

6.3 Adaptace nespokojených obyvatel na podmínky v lokalitě

V teoretické části práce je věnován prostor tomu, že rezidenční nespokojenost může jedince vést k určitému chování. Člověk může v případě nespokojenosti zvolit několik strategií, jak se s nepříznivými podmínkami vyrovnat. První z možností je odchod z lokality do příhodnější oblasti. Další možností, jak bojovat s nepříznivými podmínkami je rekonstrukce bytové jednotky, případně se může snažit o vylepšení celé oblasti vstupem do politiky nebo jinou veřejnou činností (Kopečná, Špačková 2012).

V dotazníkovém šetření byly zařazeny celkem tři otázky zaměřené na budoucí chování jedince. První se týkala touhy po přestěhování bez ohledu na to, zda-li tato změna bude uskutečnitelná. Další dvě otázky se již týkaly přímo budoucích plánů, konkrétně pak plánů na přestěhování a plánů na rekonstrukci nebo úpravu současného bydliště. Pro obě tyto otázky byl zvolen horizont 5-7 let, během kterých je tato změna plánována. Cílem bylo zjistit, jestli skutečně nespokojení jedinci budou ve vyšší míře uvádět kladné odpovědi ohledně cílů na přestěhování nebo úpravy bydliště, případně jaké jiné strategie vyrovnání se s nespokojeností jedinec zvolí.

Mezi respondenty se ukázala poměrně vysoká rezidenční stabilita, kdy pouze 3,5% podíl dotázaných uvedl plán přestěhovat se v příštích 5-7 letech. Takto vysoká rezidenční stabilita pochopitelně souvisí s vyšší mírou rezidenční spokojenosti, které je věnován prostor v první části této kapitoly. Až na jednu výjimku uváděli cíle přestěhovat se starší lidé důchodového věku.

Vyšší podíl respondentů již uváděl svou touhu přestěhovat se v případě, že by nebyl limitován žádnými omezeními. Zde sice uvedla pouze necelá dvě procenta dotázaných, že by se určitě odstěhovala, dalších 12 % pak deklarovalo, že by případnou změnu zvážilo. V tabulce číslo 6 můžeme pozorovat vyšší věkový průměr u potenciálně mobilních domácností, ke kterému přispívá i vyšší podíl osob z domácností zahrnující seniory a páry nad 40 let. Na druhé straně je však vyšší i podíl osob z rodin s malými dětmi a mladých párů. Mírně vyšší je oproti stabilním domácnostem i čas strávený v lokalitě. Většina těchto obyvatel vykazovala nižší míru celkové rezidenční spokojenosti, což potvrzuje i analýza reziduí v kontingenční tabulce (příloha 10).

Tabulka 6: Porovnání rezidenčně stabilních a potenciálně mobilních respondentů

Mobilita respondentů	Typ domácnosti respondenta								Průměrný věk členů domácností	Počet let v lokalitě
	Senioři a starší páry		Rodiny se staršími dětmi		Rodiny s malými dětmi a mladé páry		Celkem			
	Počet	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl		
Potenciálně mobilní	5	33 %	4	27 %	6	40 %	15	100 %	35	13,5
Stabilní	24	26 %	37	39 %	33	35 %	94	100 %	33,6	11,2
Celkem	29	26 %	41	38 %	39	36 %	109	100 %	33,6	11,2

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Všichni obyvatelé, kteří deklarovali plán nebo touhu po přestěhování, hodnotili až na výjimky poměrně kladně kvality samotného bydlení. Negativnější odpovědi než u zbytku dotázaných byly zaznamenány v souvislosti s vybaveností obce a dopravou. Skupiny mobilnějších obyvatel byly také nespokojeny ve společenské oblasti. Zvláště pak s činností vedení obce a politickým klimatem.

Necelých 17 % dotázaných uvedlo, že chystá v budoucích 5-7 letech nějaké úpravy svého bydliště. Dalších 19 % deklarovalo, že nějaké změny pravděpodobně provede. Mezi obyvateli, kteří plánují nebo zvažují úpravy bydliště převažují mladé rodiny (tabulka 7). Průměrný počet let strávených v lokalitě je téměř shodný se zbytkem dotázaných. Nacházejí se zde jak starousedlíci, tak novousedlíci. Mezi obyvateli, kteří se chystají upravovat svůj dům/byt však nalezneme ve snížené míře ty, kteří se přistěhovali méně než před pěti lety. To značí, že novostavby většinou splňují většinu nároků na kvalitní bydlení a obyvatelé necítí potřebu jejich úprav. Statisticky bylo prověřováno, zda obyvatelé, kteří jsou méně spokojeni se svým domem či bytem budou častěji uvádět plány na úpravu svého bydliště. Jelikož téměř všichni obyvatelé hodnotili svůj dům/byt velmi kladně, tak nelze nalézt i přes určité menší rozdíly statisticky významný vliv hodnocení bytu/domu na plány na jeho úpravy (příloha 10).

Tabulka 7: Charakteristiky respondentů, kteří plánují úpravy bydliště

Rekonstrukce bytu/domu	Typ domácnosti								Průměrný věk členů domácností	Průměrný počet let v lokalitě
	Senioři a starší páry		Rodiny se staršími dětmi		Rodiny s malými dětmi a mladé páry		Celkem			
	Počet	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl	Počet	Podíl		
Plánují nebo zvažují změny	8	20%	9	23%	23	58%	40	100%	33,31	12
Neplánují změny nebo neví	21	30%	32	46%	16	23%	69	100%	33,7	11,4
Celkem	29	27%	41	38%	39	36%	109	100%	33,6	11,6

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

ZÁVĚR

Životní podmínky v suburbii bývají hodnoceny často velmi rozporuplně a v odborných i laických kruzích jsou mnohdy vyzdvihovány především negativní dopady spojené s rezidenční suburbanizací. Jak se však na život v suburbii dívají jeho samotní obyvatelé? Cílem práce bylo prozkoumat s využitím dotazníkového šetření hodnocení rezidenční spokojenosti obyvatel jedné konkrétní suburbánní obce. Vybrána byla obec Srubec v zázemí jihočeského krajského města České Budějovice.

Ukázalo se, že místní obyvatelstvo, které se zúčastnilo šetření, hodnotí životní podmínky v suburbii veskrze pozitivně. Spokojenost panuje s kvalitou bydlení, kdy je nejpozitivněji hodnocena velikost domu a zahrady. Přírodní podmínky v obci si dotázaní obyvatelé taktéž pochvalují. Především pak dostupnost přírody v okolí obce a kvalitu místního ovzduší. Největší slabinou zkoumané suburbánní obce v zázemí Českých Budějovic je podle hodnocení jejích obyvatel nedostatečná občanská vybavenost. Nespokojenost panuje i s kapacitou mateřské školy a nepřítomností školy základní, spojenou s nutností dojíždění dětí do okolních obcí nebo do jádrových Českých Budějovic. Situace v souvislosti se základní školou by se však měla v dohledné době zlepšit díky její plánované výstavbě. V oblasti společenského života panuje také poměrně velká spokojenost, především pak se vztahy se sousedy a pocitem bezpečí. I přes poměrně velké množství společenských akcí by někteří místní obyvatelé uvítali více možností setkávání s ostatními obyvateli. Hodnocení poměrně koresponduje s výsledky předchozích výzkumů v Česku i zahraničí, kde jsou také nejkladněji hodnoceny kvality bydlení a negativně naopak nabídka služeb nebo kvalita infrastruktury (Kopečná, Špačková 2012, Kährlik a kol. 2012).

Vedle hodnocení jednotlivých aspektů je také třeba znát jejich důležitost. V otázce toho co lidé považují za nejdůležitější pro svůj kvalitní a spokojený život, byla nejčastěji uváděna míra soukromí, kvalita ovzduší, dostupnost přírody v okolí obce a pocit bezpečí. Pro specifické skupiny obyvatel (rodiny s dětmi) hraje významnou roli také dostupnost základního vzdělávání. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že většina výše zmíněných faktorů, které považují obyvatelé za důležité, je hodnoceny velmi kladně, a proto můžeme pozorovat tak vysokou míru celkové rezidenční spokojenosti. Ve výčtu pozitiv spojených s životem v obci se vůbec nejčastěji

objevovala blízkost přírody a Českých Budějovic. Na straně negativ naopak převládaly nepřítomnost ZŠ a malá občanská vybavenost obce.

Dalším z cílů práce bylo prověření toho, co může ovlivňovat rezidenční spokojenost. U vlivu typu domácnosti na celkovou spokojenost se statisticky významné rozdíly nepotvrdily a nebyly pozorovány ani v rozložení odpovědí v jednotlivých typech. V předchozích výzkumech se prokázalo, že obyvatelé, kteří žijí v oblastech delší dobu, hodnotí lépe sociální prostředí a mezilidské vztahy (Fleury-Bahi a kol. 2008, Parkes a kol. 2002). V případě obce Srubec bylo sice pozorováno pozitivnější hodnocení u obyvatel, kteří bydlí v lokalitě déle než deset let, ale tyto rozdíly se nepodařilo statisticky prokázat.

Častým tématem výzkumů je kromě zjišťování toho co ovlivňuje rezidenční spokojenost, také to jak rezidenční spokojenost ovlivňuje budoucí chování jedince. Především pak to, jak se nespokojení jedinci vyrovnávají s nepříznivými podmínkami. V současné době se již v některých suburbánních lokalitách začíná projevovat poměrně silná rezidenční mobilita, kdy obyvatelé často i díky nespokojenosti s bydlením volí návrat do města, případně stěhování do jiného suburbia, které jim více vyhovuje (Kopečná, Špačková 2012).

Ve zkoumané obci Srubec se podobné tendence k přestěhování příliš neprojevovaly a účastníci šetření se jeví rezidenčně stabilní. Nicméně vyšší podíl lidí uváděl, že by zvažoval případné stěhování, pokud by odpadla omezení, která mu ve změně bydliště brání. Rezidenční stabilita obyvatel zkoumané obce je spojena především s vysokou mírou rezidenční spokojenosti. Srubec také patří k vyhledávaným cílům nových suburbanitů, díky nimž se neustále rozrůstá. Otázkou zůstává, do jaké míry bude intenzita nové výstavby únosná a zda nepřispěje k postupnému zhoršení kvality života.

Další častou otázkou v souvislosti s rezidenční spokojeností jsou také důvody jejího zkoumání a využitelnost výzkumů v praxi. Pohled obyvatel na jejich rezidenční prostředí, které obývají, je důležitý pro nejrůznější instituce, jako jsou například představitelé obcí nebo developeri. Zde lze nalézt i nejvíce možností využití výzkumů rezidenční spokojenosti v praxi. Při přípravách nových projektů na výstavbu rezidenčních lokalit v zázemí města, je velmi přínosné znát a uvažovat nároky a preference budoucích obyvatel, chceme-li, aby se ve svém bydlišti cítili dobře.

Výsledky podobných výzkumů může využít i místní správa, která na základě zjištěných informací může efektivně upravovat lokality a zlepšovat podmínky v nich.

V budoucnu je zajisté prostor pro další výzkumy zaměřené na hodnocení rezidenčního prostředí v suburbíích ať už v zázemí Českých Budějovic, Prahy nebo jiných českých měst. Při podobných výzkumech je možné využít obdobného dotazníku, jako byl sestaven pro toto šetření, ale je prostor i pro aplikaci kvalitativních metod, jako například řízených rozhovorů, které umožní hlubší proniknutí do problematiky rezidenční spokojenosti.

SEZNAM LITERATURY

Tištěné prameny:

ADRIAANSE, C. C. M. (2007): Measuring residential satisfaction: a residential environmental satisfaction scale (RESS). *Journal of Housing and the Built Environment*, 22, č. 3, s. 287-304.

AMERIGO, M., ARAGONES, J. I. (1997): A Theoretical and Methodological Approach to Study of Residential Satisfaction. *Journal of Environmental Psychology*, 17, č. 1, s. 47-57.

BIČÍK, I., KUPKOVÁ, L. (2006): Vývoj využití ploch v Pražském městském regionu. In: Ouředníček, M. (ed.): *Sociální geografie Pražského městského regionu*. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha, s. 42–63.

DOLEŽALOVÁ, G., OUŘEDNÍČEK, M. (2006): Životní styl obyvatelstva v suburbánní zóně Prahy. In: Ouředníček, M. (ed.): *Sociální geografie Pražského městského regionu*. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Praha. s. 143-159.

FEŘTROVÁ, M., ŠPAČKOVÁ, P., OUŘEDNÍČEK, M. (2013): Analýza aktérů a problémových aspektů rozhodování při nakládání s územím v suburbánních obcích. In: Ouředníček, M., Špačková, P., Novák, J. (eds.): *Sub Urbs: krajina, sídla a lidé*. Academia, Praha, s. 234-255.

FLEURY-BAHI, G., FÉLONNEAU M. L., MARCHAND, D. (2008): Processes of Place Identification and Residential Satisfaction. *Environment and Behavior*, 40, č. 5, s. 669-682.

HNILIČKA, P. (2012): Sídlní kaše: otázky k suburbánní výstavbě kolonií rodinných domů. Host, Brno, 207 s.

KÄHRIK, A., LEETMAA, K., (2009): Residential preferences towards suburban living in post-socialist metropolies. ENHR conference in Prague

KÄHRIK, A., LEETMAA, K., TAMMARU, T. (2012): Residential decision-making and satisfaction among new suburbanites in the Tallinn urban region, Estonia. *Cities*, 29, s. 49-58.

KOPEČNÁ, M. (2013): Rezidenční stabilita obyvatel zázemí Prahy. In: Svobodová, H. (ed.): *Nové výzvy pro geografii: výroční konference České geografické společnosti*. Masarykova univerzita, Brno, s. 190-197.

KOPEČNÁ, M., ŠPAČKOVÁ, P. (2012): Rezidenční stabilita obyvatel pražského zázemí: případová studie obce Říčany u Prahy. In: Ouředníček, M., Temelová, J. (eds.): Sociální proměny pražských čtvrtí. Academia, Praha, s. 206-228.

KUBEŠ, J. (2009): Poloha, struktura, infrastruktura a obraz Českých Budějovic a Českobudějovické aglomerace. In: Kubeš, J. (ed): Urbánní geografie Českých Budějovic a Českobudějovické aglomerace I. Ústav vědy a výzkumu Univerzity Mateje Bela v Banské Bystrici, Banská Bystrica, s. 51-105.

KUBEŠ, J., ŠVEC, P. (2009): Populační vývoj v typech sídelních jednotek Českých Budějovic a Českobudějovické aglomerace mezi lety 1850-2005. In: Kubeš, J. (ed): Urbánní geografie Českých Budějovic a Českobudějovické aglomerace I. Ústav vědy a výzkumu Univerzity Mateje Bela v Banské Bystrici, Banská Bystrica, s. 31-47.

LOVEJOY, K., HANDY, S., MOKHARIAN, P. (2010): Neighborhood satisfaction in suburban versus traditional environments: An evaluation of contributing characteristics in eight California neighborhoods. *Landscape and Urban Planning*, 97, č. 1, s. 37-48.

LU, M. (1999): Determinants of Residential Satisfaction: Ordered Logit vs. Regression Models. *Growth and Change*, 30, č. 2, s. 264-287.

MACEŠKOVÁ, M., OUŘEDNÍČEK, M. (2008): Dopad suburbanizace na daňové příjmy obcí. *Obec a finance*, 13, č. 1, s. 28-29.

OUŘEDNÍČEK, M. (2013): Výzkum suburbanizace v České republice: současné tendence vývoje a možné aplikace. In: Ouředníček, M., Špačková, P., Novák, J. (eds.): *Sub Urbs: krajina, sídla a lidé*. Academia, Praha, s. 61-80.

OUŘEDNÍČEK, M. (2003): Suburbanizace Prahy. *Sociologický časopis*, 39, č. 2, s. 235-253.

OUŘEDNÍČEK, M., ČEJKOVÁ, E. (2009): Rezidenční suburbanizace v zázemí Českých Budějovic. In: Kubeš, J. (ed): *Urbánní geografie Českých Budějovic a Českobudějovické aglomerace II*. Ústav vědy a výzkumu Univerzity Mateje Bela v Banské Bystrici, Banská Bystrica, s. 47-58.

OUŘEDNÍČEK, M., ŠPAČKOVÁ, P. (2013): Teoretické přístupy a současná témata výzkumu suburbanizace. In: Ouředníček, M., Špačková, P., Novák, J. (eds.): *Sub Urbs: krajina, sídla a lidé*. Academia, Praha, s. 13-36.

PACIONE M. (2003): Urban environmental quality and human wellbeing - a social geographic perspective. *Landscape and Urban Planning*, 65, č.1-2 , s. 19-30.

PARKES, A., KEARNS, A., ATKINSON, R. (2002): What Makes People Dissatisfied with their Neighbourhoods?. *Urban Studies*, 39, č. 13, s. 2413-2438.

PULDOVÁ P., OUŘEDNÍČEK, M. (2006): Změny sociálního prostředí v zázemí Prahy jako důsledek procesu suburbanizace. In: Ouředníček, M. (ed.): *Sociální geografie Pražského městského regionu*. Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Praha. s. 128-142.

PUNCH K. (2008): *Základy kvantitativního šetření*. Portál, Praha, 152 s.

SÝKORA, L. (2003): Suburbanizace a její společenské důsledky. *Sociologický časopis*, 39, č. 2, s. 217–233.

SÝKORA, L. (2002): Suburbanizace a její důsledky: Výzva pro výzkum, usměrňování rozvoje území a společenskou angažovanost. In: Sýkora, L., (ed.): *Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky*. Ústav pro ekopolitiku, o.p.s, Praha, s. 9-19.

TEMELOVÁ, J., DVOŘÁKOVÁ, N., SLEZÁKOVÁ, A. (2010): Rezidenční spokojenost seniorů v proměňujících se čtvrtích Prahy. *Sociální studia*, 7, č. 3, s. 95-113.

TEMELOVÁ, J., DVOŘÁKOVÁ, N. (2012): Residential satisfaction of elderly in the city centre: The case of revitalizing neighbourhoods in Prague. *Cities*, 29, č. 5, s. 310-317.

VAN KAMP, I., LEIDELMEIER, K., MARSMAN, G., DE HOLLANDER, A. (2003): Urban environmental quality and human well-being Towards a conceptual framework and demarcation of concepts; a literature study. *Landscape and Urban Planning*, 65, č. 1-2, s. 5-18.

VOBECKÁ J., BERNARD J., ŽÁČKOVÁ H. (2007): Představení případových lokalit: Jesenice. In: Vobecká J., Kostecký T. (eds.): *Politické důsledky suburbanizace: analýza případových studií proměn politického chování a občanské participace ve vybraných suburbánních lokalitách Prahy a Brna*. Sociologický ústav AV ČR, Praha, s. 18-25.

WEIDEMANN, S., ANDERSON, J. R. (1985): A conceptual framework for residential satisfaction. In Altman, I., Werner, C. H. (eds.): *Home Environments*. Plenum Press, New York, s. 153–182.

Zdroje dat:

ČSÚ (2011): Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Český statistický úřad, Praha.

ČSÚ (2013): Statistický lexikon obcí - 2013. Český statistický úřad. Praha

ČSÚ (2014): Intenzita bytové výstavby v letech 1997–2012 – počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel středního stavu průměrně ročně podle správních obvodů ORP. Český statistický úřad. Praha

ČSÚ (2015a): Dokončené byty a intenzita bytové výstavby v obcích Jihočeského kraje v roce 2014. Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích. České Budějovice

ČSÚ (2015b): Historický lexikon obcí 1869 - 2015. Český statistický úřad. Praha

ČSÚ (2015c): Malý lexikon obcí 2015. Český statistický úřad. Praha

Veřejná databáze ČSÚ (2016): Počty dokončených bytů za obce. Český statistický úřad. Praha

Internetové zdroje:

DP MĚSTA ČESKÉ BUDĚJOVICE (2016): Zastávkové jízdní řády linky 13. http://www.dpmcb.cz/files/File/zjr/151213/13_papirenska.pdf

KODETKA (2016): <http://www.kodetka.cz/>

MAPY (2016): <https://www.mapy.cz>

MINISTERSTVO VNITRA ČR (2016): <http://aplikace.mvcr.cz/adresy/>

OBEC SRUBEC (2016): O obci. <http://www.srubec.cz/o-obci/ds-50/p1=52>

OSM (2016): <https://www.openstreetmap.org/#map=5/51.500/-0.100>

PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazník

Přírodovědecká fakulta
UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ REZIDENČNÍ SPOKOJENOSTI OBYVATEL OBCE SRUBEC

Dobrý den,

velice Vám děkuji, že věnujete svůj čas vyplnění tohoto dotazníku. Odpovídejte prosím v souladu s vysvětlivkami u jednotlivých otázek. V případě jakýchkoliv nejasností se na mne můžete kdykoliv obrátit pomocí kontaktů uvedených v přiloženém průvodním dopisu, kde je specifikován také čas, kdy se dostavím pro vyplněný dotazník.

BLOK 1: SPOKOJENOST S ŽIVOTEM V OBCI

V 1. bloku hodnotte prosím uvedené aspekty na škále podobně jako ve škole:

1 = výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost

1. Jaká je Vaše celková spokojenost s životem v obci?

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

2. Pokuste se ohodnotit Vaši spokojenost s bytem/domem ve kterém bydlíte.

	1	2	3	4	5	nemohu posoudit
Celková spokojenost s domem/bytem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Velikost domu/bytu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Velikost zahrady	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Míra soukromí	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hustota zástavby v okolí bydliště	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3. Pokuste se ohodnotit Vaši spokojenost s přírodními podmínkami a veřejným prostranstvím.

	1	2	3	4	5	nemohu posoudit
Celková spokojenost s přírodními podmínkami	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kvalita ovzduší	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Míra hlučnosti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Čistota v ulicích	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kvalita veřejných prostranství	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Množství zeleně v obci	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dostupnost přírody v okolí obce	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Možnosti procházek a výletů v okolí obce	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4. Pokuste se ohodnotit Vaši spokojenost s dopravou v obci a její vybaveností.

	1	2	3	4	5	nemohu posoudit
Celková spokojenost s dopravou a vybavením obce	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kapacita mateřské školy	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dostupnost základních škol	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dostupnost základní zdravotní péče	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Možnost každodenních nákupů potravin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dostupnost větších obchodních center v ČB	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Restaurační zařízení v obci	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Další služby dostupné v obci	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dostupnost ČB automobilem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nabídka spojů MHD	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Dopravní zátěž v obci	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kvalita silnic v obci	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kvalita chodníků a pěších zón	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Možnosti sportovního vyžití v obci	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5. Pokuste se ohodnotit Vaši spokojenost v sociální oblasti a mezilidských vztazích.

	1	2	3	4	5	nemohu posoudit
Celková spokojenost se sociálním prostředím v obci	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vztahy s ostatními obyvateli obce	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Možnosti setkávání s ostatními obyvateli	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pocit bezpečí	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Činnost místních spolků	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Politické klima v obci	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Činnost vedení obce	☐	☐	☐	☐	☐	☐

BLOK 2: ŽIVOT V OBCI

6. Uvedte prosím rok, kdy jste se do obce přistěhoval/přistěhovala?.....

7. Účastníte se akcí, kde se scházejí obyvatelé obce?

Pokud ano, uveďte přibližně jak často. Např. 1x týdně, 2x měsíčně, 3x ročně apod.

.....

8. Uvedte příklady posledních tří akcí, kterých jste se účastnil/účastnila.

.....

.....

9. Jste členem nějakého obecního spolku? ☐ Ano ☐ Ne

10. Pokud jste členem obecního spolku, tak kterého/kterých?

.....

11. Kde nejčastěji trávíte svůj volný čas mimo Váš dům či byt?

☐ V obci Srubec	☐ V jiné obci zázemí ČB
☐ V Českých Budějovicích	☐ Jinde

12. Uvedte největší negativa a pozitiva spojená s kvalitou života v obci.

Pozitiva

Negativa

.....

.....

.....

.....

13. Co považujete pro Váš spokojený život za nejdůležitější?

Označte prosím 5 nejdůležitějších faktorů.

☐ Velikost domu/bytu	☐ Dostupnost větších obchodních center v ČB
☐ Velikost zahrady	☐ Restaurační zařízení v obci
☐ Míra soukromí	☐ Další služby dostupné v obci
☐ Hustota zástavby v okolí bydliště	☐ Dostupnost ČB automobilem
☐ Kvalita ovzduší	☐ Nabídka spojů MHD
☐ Míra hlučnosti	☐ Dopravní zátěž v obci
☐ Čistota v ulicích	☐ Kvalita silnic v obci
☐ Kvalita veřejných prostranství	☐ Kvalita chodníků a pěších zón
☐ Množství zeleně v obci	☐ Možnosti sportovního vyžití v obci
☐ Dostupnost přírody v okolí obce	☐ Vztahy s ostatními obyvateli obce
☐ Možnosti procházek a výletů v okolí obce	☐ Možnosti setkávání s ostatními obyvateli
☐ Kapacita mateřské školy	☐ Pocit bezpečí
☐ Dostupnost základních škol	☐ Činnost místních spolků
☐ Dostupnost základní zdravotní péče	☐ Politické klima v obci
☐ Možnost každodenních nákupů potravin	☐ Činnost vedení obce

BLOK 3: PLÁNY DO BUDOUCNA

14. Pokud byste nebyl/nebyla limitován/limitována žádnými omezeními (například finančními), která se vztahují ke změně bydliště, jak byste se zachoval/zachovala?

☐ Určitě bych se odstěhoval/a	☐ Pravděpodobně bych zde bydlel/a nadále
☐ Uvažoval/a bych o odstěhování	☐ Určitě bych zde bydlel/a nadále
☐ Nevím	

15. Chystáte v horizontu 5-7 let provést nějaké úpravy či rekonstrukci Vašeho současného bydliště?

☐ Ano	☐ Spíše ne	☐ Nevím
☐ Spíše ano	☐ Ne	

16. Chystáte se v horizontu 5-7 let přestěhovat?

☐ Ano	☐ Spíše ne	☐ Nevím
☐ Spíše ano	☐ Ne	

17. V případě, že již víte, kam se odstěhujete, uveďte prosím obec.....

BLOK 4: OSOBNÍ CHARAKTERISTIKY

18. Vyplňte prosím následující tabulku charakterizující Vás a další členy společné domácnosti.

Do prázdného 1. sloupce doplňte další členy Vaší domácnosti. Např. manžel/manželka, partner/partnerka, syn/dcera atd.)

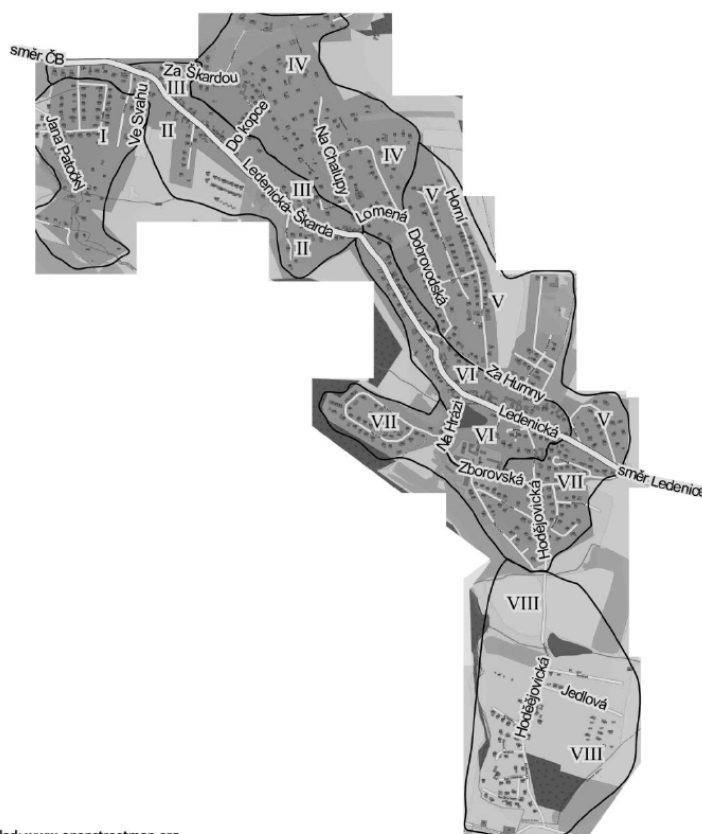
	Pohlaví		Věk	Nejvyšší dosažené vzdělání			
	Žena	Muž		Základní	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské
Vy							

19. Vlastní Vaše domácnost osobní automobil?

- ☐ Ano ☐ Ano, více než jeden ☐ Ne

20. Jaká je velikost Vašeho domu/bytu?

- ☐ 1+1 nebo 1+kk ☐ 3+1 nebo 3+kk ☐ 5+1 nebo 5+kk a větší
☐ 2+1 nebo 2+kk ☐ 4+1 nebo 4+kk

21. Jaký je Váš právní vztah k užívání nemovitosti, ve které bydlíte?

- ☐ Osobní vlastnictví
☐ Osobní vlastnictví zatížené hypotékou
☐ Nemovitost rodinného příslušníka
☐ Obecní bydlení
☐ Nájemní bydlení (pronájem)
☐ Jiné

22. Na základě mapky vlevo specifikujte přibližnou polohu Vašeho domu/bytu v rámci obce.

- ☐ Oblast I ☐ Oblast V
☐ Oblast II ☐ Oblast VI
☐ Oblast III ☐ Oblast VII
☐ Oblast IV ☐ Oblast VIII

Podklad: www.openstreetmap.org

Příloha 2: Vliv typu domácnosti na celkovou spokojenost a spokojenost s domem/bytem

Typ domácnosti * celková spokojenost s životem v obci Crosstabulation

			celková spokojenost s životem v obci			Total
			1	2	3-5	
Typ domácnosti	Senioři+starší bezdětné páry	Count	7	11	11	29
		Expected Count	5,4	14,4	9,2	29,0
		Std. Residual	,7	-,9	,6	
	Rodina s malými dětmi+mladší páry	Count	5	22	14	41
		Expected Count	7,7	20,3	13,0	41,0
		Std. Residual	-1,0	,4	,3	
	Rodina se staršími dětmi	Count	8	20	9	37
		Expected Count	6,9	18,3	11,8	37,0
		Std. Residual	,4	,4	-,8	
	Total	Count	20	53	34	107
		Expected Count	20,0	53,0	34,0	107

Typ domácnosti * Celková spokojenost s domem/bytem Crosstabulation

			Celková spokojenost s domem/bytem		Total
			1	2-5	
Typ domácnosti	Senioři+starší bezdětné páry	Count	18	11	29
		Expected Count	17,3	11,7	29,0
		Std. Residual	,2	-,2	
	Rodina s malými dětmi+mladší páry	Count	18	23	41
		Expected Count	24,5	16,5	41,0
		Std. Residual	-1,3	1,6	
	Rodina se staršími dětmi	Count	28	9	37
		Expected Count	22,1	14,9	37,0
		Std. Residual	1,2	-1,5	
	Total	Count	64	43	107
		Expected Count	64,0	43,0	107

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=107

Příloha 3: Vliv typu domácnosti na hodnocení přírodních podmínek a dopravy s vybaveností

Typ domácnosti * Celková spokojenost s přírodními podmínkami

Crosstabulation			Celková spokojenost s přírodními podmínkami			Total
			1	2	3-5	
Typ domácnosti	Senioři+starší bezdětné páry	Count	7	15	6	28
		Expected Count	8,2	13,7	6,1	28,0
		Std. Residual	-,4	,3	,0	
	Rodina s malými dětmi+mladší páry	Count	11	21	9	41
		Expected Count	12,0	20,1	8,9	41,0
		Std. Residual	-,3	,2	,0	
	Rodina se staršími dětmi	Count	13	16	8	37
		Expected Count	10,8	18,2	8,0	37,0
		Std. Residual	,7	-,5	,0	
	Total	Count	31	52	23	106
		Expected Count	31,0	52,0	23,00	106,0

Typ domácnosti * Celková spokojenost s dopravou a vybavením obce

Crosstabulation			Celková spokojenost s dopravou a vybavením obce			Total
			1-2	3	4-5	
Typ domácnosti	Senioři+starší bezdětné páry	Count	10	9	10	29
		Expected	9,2	13,3	6,5	29,0
		Count				
	Rodina s malými dětmi+mladší páry	Std. Residual	,3	-1,2	1,4	
		Count	13	22	6	41
		Expected	13,0	18,8	9,2	41,0
	Rodina se staršími dětmi	Count				
		Std. Residual	,0	,7	-1,1	
		Count	11	18	8	37
	Total	Expected	11,8	16,9	8,3	37,0
		Count				
		Std. Residual	-,2	,3	-,1	
	Total	Count	34	49	24	107
		Expected	34,0	49,0	24,0	107,0

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=106 a 107

Příloha 4: Vliv typu domácnosti na hodnocení sociálního prostředí

Typ domácnosti * Celková spokojenost se sociálním prostředím v obci

Crosstabulation					
			Celková spokojenost se sociálním prostředím v obci		Total
			1-2	3-5	
Typ domácnosti		Count	18	9	
	Senioři+starší bezdětné páry	Expected			
		Count	14,9	12,1	27
		Std. Residual	,8	-,9	27,0
	Rodina s malými dětmi+mladší páry	Count	20	18	
		Expected			
		Count	20,9	17,1	38
		Std. Residual	-,2	,2	38,0
	Rodina se staršími dětmi	Count	16	17	
		Expected			
		Count	18,2	14,8	33
		Std. Residual	-,5	,6	33,0
Total	Count	54	44	98	
	Expected				
	Count	54,0	44,0	98,0	

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=106

Příloha 5: Vliv doby přistěhování na hodnocení celkové spokojenosti a spokojenosti se sociálním prostředím

int. Přist. * celková spokojenost s životem v obci Crosstabulation

		celková spokojenost s životem v obci			Total	
		1	2	3-5		
int. Přist.	po 2010	Count	5	21	12	38
		Expected Count	6,8	19,0	12,2	38,0
		Std. Residual	-,7	,5	-,1	
	před 2005	Count	8	18	13	39
		Expected Count	7,0	19,5	12,5	39,0
		Std. Residual	,4	-,3	,1	
	2006-2010	Count	7	17	11	35
		Expected Count	6,3	17,5	11,3	35,0
		Std. Residual	,3	-,1	-,1	
Total	Count	20	56	36	112	
	Expected Count	20,0	56,0	36,0	112,0	

int. Přist. * Celková spokojenost se sociálním prostředím v obci Crosstabulation

			Celková spokojenost se sociálním prostředím v obci		Total
			1-2	3-5	
int. Přist.	po 2010	Count	20	12	32
		Expected Count	17,6	14,4	32,0
		Std. Residual	,6	-,6	
	před 2005	Count	22	14	36
		Expected Count	19,8	16,2	36,0
		Std. Residual	,5	-,6	
	2006-2010	Count	14	20	34
		Expected Count	18,7	15,3	34,0
		Std. Residual	-1,1	1,2	
Total	Count	56	46	102	
	Expected Count	56,0	46,0	102,0	

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112 a 102

Příloha 6: Vliv polohy bydliště na hodnocení celkové spokojenosti a kvality ovzduší

oblast * celková spokojenost s životem v obci Crosstabulation						
			celková spokojenost s životem v obci			Total
			1	2	3-5	
oblast	Oblast I-IV	Count	6	17	10	33
		Expected Count	5,9	16,5	10,6	33,0
		Std. Residual	,0	,1	-,2	
	Oblast V-VI	Count	5	21	19	45
		Expected Count	8,0	22,5	14,5	45,0
		Std. Residual	-1,1	-,3	1,2	
	Oblast VII-VIII	Count	9	18	7	34
		Expected Count	6,1	17,0	10,9	34,0
		Std. Residual	1,2	,2	-1,2	
	Total	Count	20	56	36	112
		Expected Count	20,0	56,0	36,0	112,0

oblast * Kvalita ovzduší Crosstabulation					
			Kvalita ovzduší		Total
			1	2-5	
oblast	Oblast I-IV	Count	15	18	33
		Expected Count	15,9	17,1	33,0
		Std. Residual	-,2	,2	
	Oblast V-VI	Count	18	27	45
		Expected Count	21,7	23,3	45,0
		Std. Residual	-,8	,8	
	Oblast VII-VIII	Count	21	13	34
		Expected Count	16,4	17,6	34,0
		Std. Residual	1,1	-1,1	
	Total	Count	54	58	112
		Expected Count	54,0	58,0	112,0

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Příloha 7: Vliv polohy bydliště na hodnocení dopravní zátěže a nabídky spojů MHD

oblast * Dopravní zátěž v obci Crosstabulation					
			Dopravní zátěž v obci		Total
			1-3	4-5	
oblast	Oblast I-IV	Count	17	14	31
		Expected Count	17,0	14,0	31,0
		Std. Residual	,0	,0	
	Oblast V-VI	Count	20	22	42
		Expected Count	23,0	19,0	42,0
		Std. Residual	-,6	,7	
	Oblast VII-VIII	Count	20	11	31
		Expected Count	17,0	14,0	31,0
		Std. Residual	,7	-,8	
Total		Count	57	47	104
		Expected Count	57,0	47,0	104,0

oblast * Nabídka spojů MHD Crosstabulation						
			Nabídka spojů MHD			Total
			1-2	3	4-5	
oblast	Oblast I-IV	Count	9	18	4	31
		Expected Count	10,6	10,9	9,5	31,0
		Std. Residual	-,5	2,1	-1,8	
	Oblast V-VI	Count	16	12	16	44
		Expected Count	15,1	15,5	13,4	44,0
		Std. Residual	,2	-,9	,7	
	Oblast VII-VIII	Count	12	8	13	33
		Expected Count	11,3	11,6	10,1	33,0
		Std. Residual	,2	-1,1	,9	
Total		Count	37	38	33	108
		Expected Count	37,0	38,0	33,0	108,0

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=104 a 108

Příloha 8: Vliv polohy bydliště na hodnocení míry hlučnosti

oblast * Míra hlučnosti Crosstabulation						
			Míra hlučnosti			Total
			1	2	3-5	
oblast	Oblast I-IV	Count	10	19	4	33
		Expected Count	11,8	13,0	8,3	33,0
		Std. Residual	-,5	1,7	-1,5	
	Oblast V-VI	Count	13	16	16	45
		Expected Count	16,1	17,7	11,3	45,0
		Std. Residual	-,8	-,4	1,4	
	Oblast VII-VIII	Count	17	9	8	34
		Expected Count	12,1	13,4	8,5	34,0
		Std. Residual	1,4	-1,2	-,2	
	Total	Count	40	44	28	112
		Expected Count	40,0	44,0	28,0	112,0

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Příloha 9: Vliv účasti na spol. akcích na hodnocení spokojenosti se sociálním prostředím a vztahy s ostatními obyvateli

akce * Celková spokojenost se sociálním prostředím v obci Crosstabulation					
			Celková spokojenost se sociálním prostředím v obci		Total
			1-2	3-5	
akce	1x ročně	Count	6	6	12
		Expected Count	6,6	5,4	12,0
		Std. Residual	-,2	,3	
	častěji ročně	Count	24	27	51
		Expected Count	28,0	23,0	51,0
		Std. Residual	-,8	,8	
	měsíčně a častěji	Count	13	7	20
		Expected Count	11,0	9,0	20,0
		Std. Residual	,6	-,7	
	ne	Count	13	6	19
		Expected Count	10,4	8,6	19,0
		Std. Residual	,8	-,9	
Total		Count	56	46	102
		Expected Count	56,0	46,0	102,0

akce * Vztahy s ostatními obyvateli obce Crosstabulation						
			Vztahy s ostatními obyvateli obce			Total
			1	2	3-5	
akce	1x ročně	Count	3	5	5	13
		Expected Count	3,8	5,8	3,5	13,0
		Std. Residual	-,4	-,3	,8	
	častěji ročně	Count	12	25	14	51
		Expected Count	14,7	22,6	13,7	51,0
		Std. Residual	-,7	,5	,1	
	měsíčně a častěji	Count	5	12	3	20
		Expected Count	5,8	8,8	5,4	20,0
		Std. Residual	-,3	1,1	-1,0	
	ne	Count	10	4	6	20
		Expected Count	5,8	8,8	5,4	20,0
		Std. Residual	1,8	-1,6	,3	
Total		Count	30	46	28	104
		Expected Count	30,0	46,0	28,0	104,0

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=102 a 104

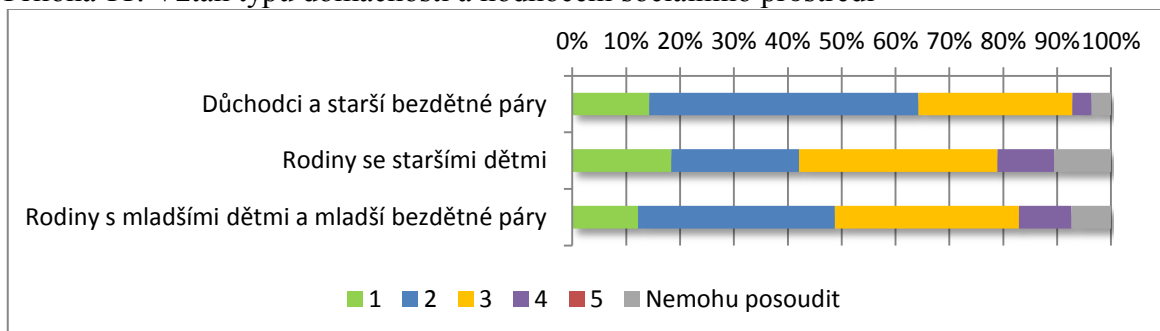
Příloha 10: Vliv nespokojenosti na budoucí chování

celková spokojenost s životem v obci * touha přestěhovat Crosstabulation						
			touha přestěhovat			Total
			Pravděpodobně bych zde bydlel/a nadále	Určitě bych zde bydlel/a nadále	Uvažoval/a bych o odstěhování	
celková spokojenost s životem v obci	1	Count	8	6	5	19
		Expected Count	6,7	8,0	4,3	19,0
		Std. Residual	,5	-,7	,4	
	2	Count	19	31	4	54
		Expected Count	19,2	22,7	12,1	54,0
		Std. Residual	,0	1,7	-2,3	
	3-5	Count	11	8	15	34
		Expected Count	12,1	14,3	7,6	34,0
		Std. Residual	-,3	-1,7	2,7	
Total	Count	38	45	24	107	
	Expected Count	38,0	45,0	24,0	107,0	

Celková spokojenost s domem/bytem * úpr. Domu Crosstabulation						
			úpr. Domu			Total
			ano	Ne	Spiše ne	
Celková spokojenost s domem/bytem	1	Count	17	27	17	61
		Expected Count	23,2	22,1	15,7	61,0
		Std. Residual	-1,3	1,0	,3	
	2-5	Count	23	11	10	44
		Expected Count	16,8	15,9	11,3	44,0
		Std. Residual	1,5	-1,2	-,4	
Total		Count	40	38	27	105
		Expected Count	40,0	38,0	27,0	105,0

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=105 a 107

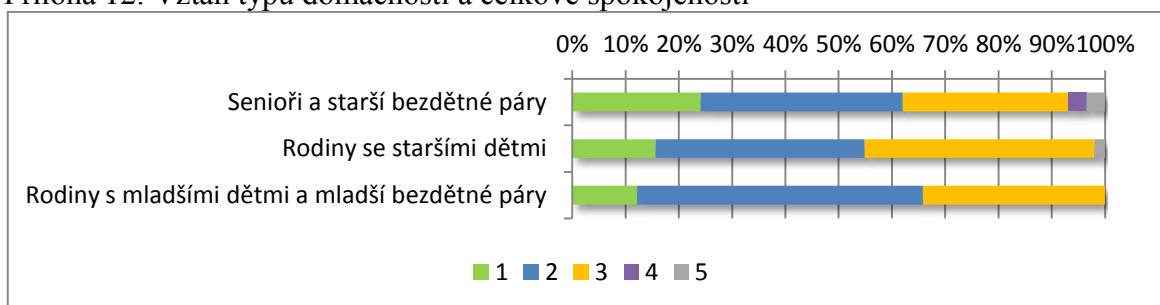
Příloha 11: Vztah typu domácnosti a hodnocení sociálního prostředí

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost

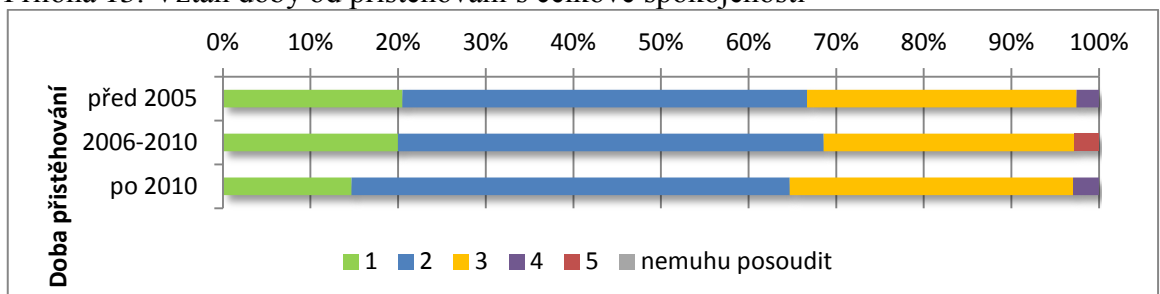
Příloha 12: Vztah typu domácnosti a celkové spokojenosti

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost

Příloha 13: Vztah doby od přistěhování s celkové spokojenosti

Zdroj: Dotazníkové šetření, N=112

Pozn.: 1 = Výrazná spokojenost, 5 = výrazná nespokojenost

Příloha 14: Horní část Srubce s převládající starší zástavbou

Zdroj: Archiv autora, duben 2016

Příloha 15: Nová budova mateřské školy

Zdroj: Archiv autora, duben 2016